

Agency Arrangeren: integraal rapport jongeren onderzoek

Stichting Alexander, 3 april 2023

JEUGD ACTIEF IN ONDERZOEK EN BELEID

Agency Arrangeren: integraal rapport jongeren onderzoek

Stichting Alexander, 3 april 2023

Auteurs

Mamtaz Yusuf

In opdracht van

Kenniscentrum Ongelijkheid

© Stichting Alexander

Amsterdam, 3 april 2023

Inhoud

1 Inleiding

6

1.1 Participatief onderzoek: Jongeren Onderzoeksteams

7

1.2 Rapportage en leeswijzer

7

2 Integrale Analyse

8

2.1 Samenvatting: werkzame factoren en voorwaarden

Veranderkracht

8

2.2 De Wortels voor Veranderkracht

9

2.3 De Stam van Veranderkracht

10

2.4 De Takken en Bladeren van Veranderkracht

11

3 Bijlagen: Onderzoeksverslagen Jongeren Onderzoeksteams

12

3.1 Bijlage Studiezalen: onderzoeksverslag Jongeren

Onderzoeksteam

13

3.2 Bijlage Open Schoolgemeenschap Bijlmer (OSB):

onderzoeksverslag Jongeren Onderzoeksteam

29

3.3 Bijlage Studio52nd: onderzoeksverslag Jongeren

Onderzoeksteam

43

1 Inleiding

Verskillende programma's en initiatieven richten zich op jongeren in maatschappelijke achterstand. Daarbij is domeinoverstijgend werken van belang. Doorgaans focussen de programma's en initiatieven zich op de ontwikkeling van competenties en *het versterken van hulpbronnen in de omgeving*. Het onderzoeksprogramma *Agency arrangeren; speelruimte voor jongeren als change-makers* richt zich op de vraag hoe dergelijke programma's agency van jongeren (kunnen) vergroten. Agency wordt gezien als een gelaagd begrip dat betrekking heeft op persoon, gedrag en omgeving. Het betreft het zelfvertrouwen en vermogen om deel uit te maken van de wereld (persoon), het daadwerkelijk initiatief nemen om dit te doen (gedrag), het bewust zijn van wat er in de omgeving het zelfvertrouwen en capaciteit kan belemmeren en bevorderen en ondersteuning daarbij weten te vinden (omgeving).

Het doel is om inzicht te krijgen in hoe de onderzochte programma's/initiatieven 'agency' arrangeren, en jongeren ondersteunen als 'change-makers' in hun eigen leven en binnen de instituties waarmee ze te maken hebben. Jongeren in een maatschappelijke achterstand kunnen bijvoorbeeld opgroeien in een gezin met minder geld, een wijk met onveiligheid en/of weinig positieve voorbeelden. Zo'n jongere kan een gebrekkige agency ontwikkelen, wat vervolgens de kans op achterstand verder vergroot. In het onderzoeksprogramma zoeken we naar manieren hoe agency van jongeren versterkt kan worden. Hieruit vloeit de volgende onderzoeksvraag voort:

Welke elementen van domeinoverstijgende initiatieven ondersteunen jongeren van 12-18 jaar die in een maatschappelijke achterstandspositie verkeren en/of anderszins kwetsbaar zijn, in het ontwikkelen van agency?

Onderliggende deelvragen die het onderzoeksprogramma probeert te beantwoorden, zijn:

1.
  - a. Wat komen jongeren tegen in hun leven in verschillende leefdomeinen wat hun ontwikkeling en mogelijkheden beperkt, versterkt of stimuleert?
  - b. In hoeverre en hoe bieden de onderzochte initiatieven jongeren nieuwe hulpbronnen (bijv. zelfvertrouwen, netwerk, enz.) en versterken ze hun competenties en bestaande hulpbronnen?
  - c. In hoeverre en hoe dragen deze initiatieven bij aan kritisch denken en maatschappelijke bewustwording en spreken ze jongeren aan als 'change-makers'?
  - d. Hoe dragen de initiatieven bij aan het ontwikkelen van netwerken, allianties en omstandigheden, gericht op het agenderen en verbeteren van maatschappelijke misstanden?
2. Welke elementen werken daarbij en welke randvoorwaarden zijn daarbij ondersteunend
  - a. In het directe contact met jongeren?
  - b. In de professionele samenwerking?

3. Op welke manieren zijn de werkzame elementen te vertalen naar andere contexten of initiatieven?

Het onderzoek bestaat uit drie onderdelen: een literatuurstudie, een casestudie-onderzoek en een verbredende en verdiepende fase. Binnen het casestudie-onderzoek staan de domeinoverstijgende programma's/initiatieven centraal, waarbij een participatief onderzoek onder jongeren door jongeren bij de initiatieven plaatsvindt.

1.1 Participatief onderzoek: Jongeren Onderzoeksteams

Bij drie initiatieven in dit onderzoeksprogramma – Studiezalen, Schooljongerenwerk Open Schoolgemeenschap Bijlmer en Studio 52nd – is een Jongerenonderzoeksteam (JOT) gevormd en actief geweest volgens de methodiek ontwikkeld door Stichting Alexander. De jongerenonderzoeksteams hebben zich gericht op het beantwoorden van onderzoeksvragen 1 en 2. Hoewel het jongerenonderzoek bij de drie initiatieven deze onderzoeksvragen en de JOT methodiek met elkaar gemeen hebben, zijn de onderzoeksvragen en de uitvoering van de methodiek op maat geoperationaliseerd in overleg en afstemming met de geactiveerde jongerenonderzoekers en hun begeleiders bij de onderzochte initiatieven. Zo werden de teams gevormd met verschillende aantallen deelnemers (4 tot 19) en leeftijden (11 tot 16 jaar). In totaal hebben in het jongerenonderzoek 30 jongerenonderzoekers (19 meiden en 11 jongens) deelgenomen. Zij hebben gezamenlijk in totaal 18 jongeren geïnterviewd (13 meiden, 3 jongens, 1 (trans)jongen en 1 non-binair). Tevens varieerden het aantal onderzoekswerkshops tijdens de uitvoering (4 tot 10), en hebben de teams een eigen specifieke vragenlijst ontworpen voor interviews met hun beoogde respondenten.

1.2 Rapportage en leeswijzer

Het rapport over het jongerenonderzoek binnen het onderzoeksprogramma *Agency arrangeren; speelruimte voor jongeren als change-makers* bestaat uit een integrale analyse van werkzame factoren in de drie door jongeren onderzochte initiatieven, en de afzonderlijke onderzoeksverslagen over het jongerenonderzoek per initiatief. Voor elk initiatief zijn aanpak, uitvoering en resultaten van het jongerenonderzoek beschreven in een apart onderzoeksverslag. Deze drie verslagen zijn opgenomen als bijlagen in dit rapport.

2 Integrale Analyse

In de integrale analyse hieronder beschrijven de onderzoekers van Stichting Alexander welke voorwaarden en (succes)factoren de drie initiatieven – Studiezalen, Schooljongerenwerk Open Schoolgemeenschap Bijlmer en Studio 52nd – met elkaar gemeen hebben om agency of “Veranderkracht” van jongeren te stimuleren en te ontwikkelen. Deze analyse is thematisch opgebouwd en weergegeven met behulp van de “Veranderkrachtboom”. De Veranderkrachtboom is een visualisatie van verschillende aspecten van activiteiten en begeleiding die van invloed zijn op de (kwaliteit) van agency van jongeren:

- **Wortels:** wat er gebeurt in de initiatieven, en wat jongeren en hun begeleiders doen.
- **Stam:** wat jongeren ervaren en beleven tijdens hun participatie in activiteiten en begeleiding hierbij
- **Takken en Bladeren:** wat jongeren (willen) oogsten door hun participatie in activiteiten en begeleiding hierbij

Voor elk van deze aspecten worden de belangrijkste voorwaarden en (succes)factoren eerst samengevat in een visualisatie, en vervolgens toegelicht met voorbeelden uit de drie initiatieven.

2.1 Samenvatting: werkzame factoren en voorwaarden Veranderkracht

Wat ze (willen) oogsten = Takken en Bladeren

Meedoen is het eerste succes: door **succesvol samen zijn en samen doen** met anderen (peers en begeleiders) bereiken **individuele** jongeren verder sociaal en maatschappelijk succes door:

- **Nieuwe Energie, Kennis, Skills en Prestaties:** cijfers, creatieve productie, aandacht voor kwesties
- **Nieuwe Vrienden en Sociale Intelligentie**
- **Nieuwe Dromen en Doelen:** voor jezelf (opleiding, carrière) en voor anderen (iets voor andere doen)

Wat ze ervaren en beleven = Stam

Ik voel me kwetsbaar EN succesvol: ik kan mijn wensen naar succes, samen met gelijkgestemden, met gemak vervullen.

- **Succes** = succes op school / opleiding, sociaal succes (vervullende relaties en vriendschappen), en zelfexpressie (gehoord en gezien worden) met gelijkgestemden (leeftijdsgenoten en volwassen begeleiders)
- **Ontdekken en Herkennen:** klik met peers (*die zijn zoals ik*), klik met activiteiten, klik met werkwijze, klik met begeleiders (*leuk, aardig, vriendelijk, deskundig, geïnteresseerd, gevoelig voor mijn wensen en behoeften*)
- **Gemak** = activiteiten zijn makkelijk om aan mee te doen, peers en begeleiders zijn LEUK, VRIENDSCHAPPELIJK, en WILLEN (meestal) WAT IK WIL

Wat er gebeurt / ze doen = Wortels

Diverse activiteiten diverse jongeren, diverse doelen en diverse begeleiders: Goede Match door Participatie.

- Organisatie communiceert duidelijk over eigen motivatie – waarom ze doen wat ze doen.
- Activiteiten: divers & jongeren bepalen mee & leiden tot persoonlijk succes van jongeren: school, sociaal (peers en begeleiders), creativiteit en zelfexpressie, participatie
- Begeleider blijft de (zelfde) begeleider

2.2 De Wortels voor Veranderkracht

Wat er gebeurt in de initiatieven, en wat jongeren en hun begeleiders doen

Een effectieve aansluiting van initiatieven bij jongeren is het resultaat van een goede match tussen diverse activiteiten, diverse jongeren, diverse doelen en diverse begeleiders.

Hierbij is het van belang dat de organisatie transparant is over de eigen missie en doelen, en duidelijk communiceert over de eigen motivatie om de activiteiten aan te bieden die ze aanbiedt. Naast deze transparantie hechten jongeren aan consistentie in contacten met de begeleiders van activiteiten. Dit betekent dat de begeleiders met wie jongeren samenwerken liever niet of zo min mogelijk wisselen. Voorbeelden voor het belang van transparantie en consistentie in (begeleidings)contacten zijn:

- OSB: er is nog verwarring over wat externe partijen zoals sportverenigingen verwachten van jongeren die meedoen aan hun buitenschoolse activiteiten; de indruk dat ze nieuwe leden zoeken kan een negatief effect hebben op de ervaring.
- Studiezalen: de mogelijkheid om naast huiswerkbegeleiding ook meer persoonlijke begeleiding te krijgen wordt niet door alle jongeren gewenst; volgens hen is het initiatief daar niet voor bedoeld, terwijl andere jongeren die meer persoonlijke aandacht juist wel waarderen.

Verder hebben jongeren meestal een doel dat ze hopen te behalen bij het initiatief. Dit zijn meestal persoonlijke doelen en (nog) niet maatschappelijke doelen. Deze persoonlijke doelen matchen met waar het initiatief zich mee bezig houdt. Voorbeelden hiervan zijn:

- Studiezalen: huiswerkbegeleiding voor hogere cijfers of een hoger schoolniveau.
- OSB: concrete doelen zoals beter worden in een sport of bepaalde technieken leren; veel jongeren doen mee omdat het ze leuk lijkt en vrienden doen ook (al) mee.
- Studio 52nd: de wens om hun eigen ervaringen te delen en een podium te geven door teksten te schrijven die gebruikt worden een theatervoorstelling.

Om er voor te zorgen dat de aanpak van het initiatief en de doelen van jongeren matchen, is het van belang dat jongeren meedenken en meebepalen wat er tijdens de activiteiten wel en niet gebeurt:

- OSB: deze mogelijkheden worden nog gemist bij de buitenschoolse activiteiten.
- Studiezalen: ruimte om zelf te bepalen waar ze aan willen werken wanneer ze daar zijn, en om eigen pauze momenten uit te kiezen.
- Studio 52nd: bepalen mee in het creatieve proces, ze schrijven hun eigen teksten waar ze hulp bij kunnen krijgen

2.3 De Stam van Veranderkracht

Wat jongeren ervaren en beleven tijdens hun participatie in activiteiten en begeleiding

De activiteiten en begeleiding maken het voor jongeren mogelijk om tegelijk kwetsbaar en succesvol te zijn, terwijl ze op hun gemak zijn met hun begeleiders en andere deelnemers en met wat ze doen.

Succes, ontmoeting, herkenning en gemak zijn vier elementen die grote invloed hebben op een positieve of stimulerende beleving van de activiteiten waarin ze participeren.

Jongeren die participeren in activiteiten van de drie initiatieven identificeren zich met een of andere vorm van sociale of maatschappelijke kwetsbaarheid. Ze hebben met andere deelnemers de wens en ervaring gemeen dat ze als individu in hun sociale relaties en hun maatschappelijke positie succesvol en veilig kunnen zijn. Sociale of maatschappelijke kwetsbaarheid uit zich in het persoonlijke leven van jongeren, in het soort successen dat ze zoeken en in hun keuze van type activiteiten waarin ze ervaren dat ze hun succesbehoeften kunnen vervullen. Successen die ze zoeken en tijdens hun deelname aan activiteiten vinden zijn divers: succes op school / opleiding, sociaal succes (vervullende relaties en vriendschappen), ruimte voor zelfexpressie met gelijkgestemden (leeftijdsgenoten en volwassen begeleiders). Concrete voorbeelden hiervan in de verschillende initiatieven zijn:

- OSB: de ervaring dat ze met vrienden, nieuwe sociale relaties kunnen aangaan en zo hun sociale netwerken kunnen uitbreiden door mee te doen aan buitenschoolse activiteiten; wanneer vrienden niet meer meedoen, is dat vaak reden om zelf ook niet meer mee te doen aan de activiteiten.
- Studiezalen: de ervaring dat ze het beter doen op school en in hun contacten met hun leerkrachten, en het vertrouwen dat ze daarmee ook in de toekomst succesvol zullen zijn (huisje, boompje beestje, een goede baan).
- Studio52nd: de ervaring dat ze zich kunnen uiten over, en gehoord en gezien worden, met hun ervaringen rond acceptatie en afwijzing van hun gender identiteit.

Om deze successen te ervaren is het nodig dat zowel de toegang tot de activiteiten als het contact met begeleiders laagdrempelig moet zijn. Voorbeelden van deze laagdrempeligheid zijn:

- Studiezalen: de huiswerkbegeleiding is zo gewild dat er wachtlijsten zijn, dit maakt wel dat het even duurt totdat je huiswerkbegeleiding van Studiezalen kunt ontvangen; de klik met jongere begeleiders is sterker dan met oudere begeleiders vanwege de herkenbaarheid van jongere begeleiders en hun vermogen om zich makkelijker in te leven in de belevingswereld van jongeren.
- OSB: de buitenschoolse activiteiten vinden na school en op school plaats, en zijn gratis; verder ervaren de jongeren (met name in het onderzoeksteam) een goede klik met de schooljongerenwerker.

Naast de laagdrempeligheid van activiteiten en toegankelijkheid van begeleiders, heeft ook de ervaring van 'gemak' invloed op hun bereidheid om mee te blijven doen en zich in te zetten. Gemak staat niet uitsluitend voor het ontbreken van inspanning of moeite doen, of dat activiteiten en onderlinge omgang alleen maar 'gemakkelijk' moeten zijn. De activiteiten die jongeren doen bevatten vaak een nieuw leerelement of uitdaging, iets wat ze nog niet eerder hebben gedaan of iets wat ze nog niet onder de knie hebben. Gemak staat juist voor de balans tussen zich inspannen voor wat ze doen en de moeite waard vinden, en tegelijkertijd ontspannen— op hun gemak — zijn met andere deelnemers en met begeleiders en geen of weinig druk ervaren om zich anders voor te doen dan ze zijn. Dit ervaren ze wanneer:

- begeleiders en peers leuk, vriendelijk en geïnteresseerd zijn in hun wensen en behoeften;
- jongeren in hun begeleiders en peers herkennen dat zij (meestal) dezelfde wensen of doelen met elkaar gemeen hebben; en
- jongeren merken dat hun begeleiders deskundig zijn.

2.4 De Takken en Bladeren van Veranderkracht

Wat jongeren (willen) oogsten door hun participatie in activiteiten en begeleiding

Participatie levert meer participatie op. Dit beeld wijkt af van de gebruikelijke verwachtingen bij programma's gericht op het versterken en ontwikkelen van agency: eerst doen jongeren mee aan activiteiten, daarna volgen de opbrengsten die al dan niet als succesvol worden beschouwd. Het eerste succes in de ontwikkeling van hun veranderkracht behalen jongeren al met hun keuze en hun actie om te participeren in de activiteiten van de onderzochte initiatieven. Hierop volgen andere opbrengsten en successen die vervolgens weer verder bijdragen aan de veranderkracht van jongeren. Jongeren doorlopen deze ontwikkeling in hun veranderkracht binnen de initiatieven, maar leggen hiermee ook de basis voor hun veranderkracht in de toekomst en buiten de initiatieven.

Eenvoudiger gezegd: door succesvol samen te zijn met peers en begeleiders en samen actief te zijn bereiken individuele jongeren stapsgewijs verder sociaal en maatschappelijk succes. Dit is mogelijk door een aantal concrete opbrengsten die jongeren zien van hun participatie in de onderzochte activiteiten:

- **Nieuwe Energie, Kennis, Skills en Prestaties:** vertrouwen en zelfvertrouwen in eigen capaciteit bij het bereiken van hogere cijfers (Studiezalen), creatieve productie (Studio52nd), creativiteit en mentale gezondheid (OSB), aandacht voor persoonlijke kwesties die maatschappelijk relevant zijn (OSB, Studio52nd); en
- **Nieuwe Vrienden en Sociale Intelligentie:** nieuwe vriendschappen, nieuwe sociale relaties en netwerken, ruimte om te experimenteren met 'jezelf' zijn, en de ontdekking van nieuwe ervaring in omgang en communicatie met peers en volwassenen, en weerbaarheid in relatie tot heersende en uitsluitende normen (impliciet of expliciet) over gedrag op school, gender of etnische identiteit.
- **Nieuwe Dromen en Doelen:** voor zichzelf (hobby, opleiding, carrière) en voor anderen (iets voor anderen doen)

3 Bijlagen: Onderzoeksverslagen Jongeren Onderzoeksteams

3.1 Bijlage Studiezalen: onderzoeksverslag Jongeren Onderzoeksteam

Inhoud

Inleiding

15

Methode en onderzoeksproces

17

Resultaten

20

Mening over eigen leven

20

Doelen

20

Veranderingen na deelname aan Studiezalen

21

Mening over Studiezalen

21

Conclusies en adviezen van Studiezalen Denktank

23

Welke dingen maken jongeren mee in hun leven?

23

Helpt studiezalen jongeren met het ontwikkelen van hun veranderkracht?

24

Hoe helpt studiezalen bij de ontwikkeling van hun veranderkracht?

24

Bijlage 1: Vragenlijst Studiezalen Denktank

25

Bijlage 2: Flyer “Studiezalen Denktank”

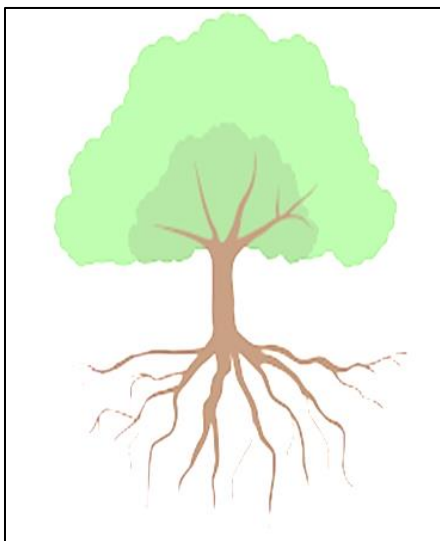
28

Inleiding

Stichting Studiezalen biedt buitenschoolse ondersteuning aan kinderen en jongeren van 10-18 jaar in diverse Amsterdamse wijken via huiswerkbegeleiding, en begeleidt kinderen en jongeren hiernaast ook op andere manieren met een focus op life coaching en talentontwikkeling.

In de periode van april tot juli 2023 zijn deelnemers aan de huiswerkbegeleiding van Studiezalen leerlingen van OSB actief geweest in een Jongerenonderzoeksteam (JOT). Het jongerenonderzoeksteam bestond uit 7 jongeren (12-15 jaar, 4 meiden en 3 jongens) die regelmatig naar Studiezalen gaan. In hun onderzoek hebben zij 11 jongeren (10-15 jaar, 10 meiden en 1 jongen) geïnterviewd. Op verzoek van Studiezalen werd de naam “Jongerenonderzoeksteam” vervangen door “Studiezalen Denktank”. De Denktank is gestart met 10 deelnemers (6 meiden en 4 jongens) van wie er 7 actief bleven tot het einde van het onderzoek. De jonge onderzoekers zijn door een coach van Studiezalen geworven met behulp van een flyer. Deze coach onderhield ook het contact met de jonge onderzoekers over planning van workshop data, de uitvoering van taken door jonge onderzoekers en hun eventuele ondersteuningsbehoeften.

In de Denktank gingen de jongeren aan de slag met hun eigen onderzoek onder begeleiding van de onderzoekers van Stichting Alexander en een coach van Studiezalen. Het onderzoek door de Denktank van Studiezalen vond plaats in het kader van het onderzoeksprogramma *agency arrangeren; speelruimte voor jongeren als change-makers*. In de Denktank leerden de jongeren onderzoek voorbereiden en uitvoeren, en onderzochten op welke manier activiteiten en begeleiding van Studiezalen bijdragen aan de veranderkracht, oftewel *agency*, van leerlingen. Specifiek richtte de Denktank zich op elementen in de aanpak en werkwijze van Studiezalen waarmee jongeren ondersteund en begeleid worden in de ontwikkeling van hun *agency*. Hun onderzoek ontwierpen de jonge onderzoekers aan de hand van een visuele weergave van veranderkracht: de Veranderkrachtboom (figuur 1.)

Figuur 1. De Veranderkrachtboom

De Veranderkrachtboom visualiseert wat er bij een initiatief gebeurt wanneer jongeren deelnemen aan hun activiteiten. De wortels staan voor de redenen en motivaties van jongeren om deel te nemen aan de activiteiten van het initiatief. De stam staat voor de ervaringen en de belevingen van hun deelname aan de activiteiten en de begeleiding die ze hierbij krijgen. De takken en de bladeren staan voor de resultaten: wat er ontstaat of zich ontwikkelt zich door hun deelname aan de activiteiten van het initiatief. De Veranderkrachtboom werd vooral aan de start, bij de verkenning van het thema en het ontwerp van de vragenlijst, en aan het eind van het onderzoek, de duiding van de onderzoeksresultaten, ingezet om veranderkracht / agency begrijpelijk en behapbaar te houden voor de jonge onderzoekers.

In dit verslag wordt beschreven welk proces Studiezalen Denktank heeft doorlopen, de resultaten van hun onderzoek en de conclusies en adviezen van de jonge onderzoekers in de Denktank. Bij dit verslag zijn twee bijlagen opgenomen. De eerste bijlage bevat de vragenlijst die de Denktank heeft gebruikt voor de interviews in hun onderzoek. De tweede bijlage bevat de flyer die is gebruikt om jonge onderzoekers voor de Denktank te werven.

Methode en onderzoeksproces

Methode

De Studiezalen Denktank kwam in totaal 8 keer bij elkaar gedurende een periode van 15 weken in de maanden april, mei en juni 2022. Onder begeleiding van onderzoekers van Stichting Alexander werd het onderzoek ontworpen en uitgevoerd, inclusief het ontwerp van de vragenlijst, de keuze voor methoden van dataverzameling, analyse, duiding, vertaling van uitkomsten in aanbevelingen, en presentatie van de onderzoeksresultaten aan betrokken respondenten, praktijkpartners en beleidsmakers. De Studiezalen Denktank was gestart in een periode waarin de COVID-19 maatregelen zo versoepeld waren, dat fysieke workshops weer mogelijk waren. Alle workshops hebben fysiek plaatsgevonden op de locatie van Studiezalen. Dit maakte het mogelijk voor jongeren, hun coach en de onderzoekers om elkaar goed te leren kennen. Hieronder beschrijven we de stappen die de Studiezalen Denktank heeft doorlopen in de uitvoering van hun onderzoek gedurende 8 interactieve workshops.

Workshop 1: kennismaken en verkenning van het thema agency

In de eerste workshop was het doel om de jongeren kennis te laten maken met elkaar en de onderzoekers van Stichting Alexander, uit te leggen wat de Denktank is, wat de jongeren de komende weken gaan doen en om het thema agency te verkennen. De methode die werd gebruikt voor de verkenning van het thema was de jongeren eerst na laten denken over hun eigen ervaringen met Studiezalen aan de hand van flipover waar een boom op getekend was. De boom representeerde hun deelname aan Studiezalen. Vervolgens werd het begrip agency uitgelegd, waarna de Denktank nadacht over woorden die volgens hen lijken op agency. Hier kwamen voor de jongeren twee centrale woorden: veranderkracht en zelfvertrouwen. Dit zorgde ervoor dat het thema begrijpelijker werd en maakte het voor de jongeren duidelijk waar hun onderzoek over zou gaan.

De Veranderkrachtboom (zie inleiding) die zo is ontdekt en ontstaan tijdens de brainstorm met de Denktank bij Studiezalen is vervolgens een werkzaam model geworden om later de jongerenonderzoeken bij Open Schoolgemeenschap Bijlmer (OSB) en Studio52nd vorm te geven en te begeleiden.

Workshop 2: vragen bedenken en methode kiezen

In de tweede workshop gingen de jongeren nadenken over wat ze wilden weten van de jongeren die meedoen aan activiteiten van Studiezalen en welke vragen ze daarvoor moesten stellen. Dit deden ze aan de hand van de onderzoeksvragen van het onderzoeksprogramma. De vragen werden in drie “thema’s” gegoten:

1. Welke dingen maken jongeren mee in hun leven wat ze tegenhoudt/versterkt?
2. Hoe helpt Studiezalen met het ontwikkelen van hun veranderkracht?
3. Wat doet Studiezalen precies om hun hierbij te helpen? Wat werkt goed en wat kan er beter?

Per thema gingen de jongeren vragen bedenken, ook met behulp van wat er uit de themaverkenning met de flipovers van de vorige workshop was gekomen en hun synoniemen voor het woord agency. Vervolgens werd er kort besproken welke methode ze kunnen gebruiken om de vragen te kunnen stellen. Er werd toen gekozen voor interviews afnemen, het liefst in tweetallen.

Workshop 3: het onderzoeksinstrument bespreken

De onderzoekers van Stichting Alexander hebben op basis van de vragen die de Denktank had bedacht een vragenlijst gemaakt. Dit werd het onderzoeksinstrument voor het onderzoek van de Denktank (zie bijlage 1). Tijdens deze workshop werd de vragenlijst besproken en aangepast met de feedback die de jonge onderzoekers gaven. In het tweede deel van de workshop werd een eerste begin gemaakt met de interviewtraining.

Workshop 4: training

In de vierde workshop kregen de jongeren een praktische training voor het uitvoeren van hun interviews. Ze oefenden en leerden hoe ze moeten luisteren, vragen stellen, doorvragen en leiding houden van het gesprek. Na deze workshop gingen de jongeren van de Denktank beginnen met het uitvoeren van het onderzoek met de vragenlijst die ze hadden ontworpen. Er werden afspraken gemaakt over het aantal te interviewen jongeren en over het inleveren van hun interviewverslagen.

Workshop 5: voortgang onderzoek

Tijdens de uitvoering van hun interviews kwam de Denktank tussentijds bij elkaar om te bespreken hoe de organisatie, werving en uitvoering van interviews verliep. De jonge onderzoekers konden hun ervaringen met het interviewen delen, bespreken waar ze tegenaan liepen en of ze ergens hulp bij nodig hebben van de onderzoekers van Stichting Alexander of de coach van Studiezalen. Na deze workshop gingen de deelnemers weer verder met het uitvoeren van hun interviews.

De jonge onderzoekers hebben in totaal 15 jongeren geïnterviewd, en van 11 interviews verslagen geschreven en ingeleverd bij de onderzoekers van Stichting Alexander. Van deze 11 geïnterviewde jongeren waren er 10 meiden en 1 jongen (10-15 jaar). Twee jongeren zaten op de basisschool en de overige jongeren in de 1^e klas t/m de 3^e klas van de middelbare school, verspreid over alle niveaus (VMBO, HAVO, VWO).

Workshop 6: de resultaten bekijken en duiden

De onderzoekers van Stichting Alexander verzamelden en groepeerden de resultaten uit de interviews op de thema's in de vragenlijst, en maakten per thema een samenvatting. In de zesde workshop bespraken de jonge onderzoekers samen met de onderzoekers van Stichting Alexander deze resultaten. Ze bekeken wat er was uitgekomen uit de interviews, welke rode draden zij zelf zagen en formuleerden hun conclusies. Tijdens deze bespreking reageerden ze ook op de resultaten vanuit hun persoonlijke ervaringen en gaven persoonlijke reacties op de onderzoeksresultaten. De begeleidende onderzoekers moedigden deze discussie aan, maar wezen de jonge onderzoekers er ook op dat ze in hun conclusies en adviezen duidelijk moet blijven wat de geïnterviewden zeggen en vinden, en wat zij als jonge onderzoekers vinden.

Workshop 7: adviezen formuleren en presentatie voorbereiden

De Studiezalen Denktank kwam bij elkaar om nog op basis van de resultaten en conclusies uit de vorige workshop adviezen te formuleren die ze hadden voor Studiezalen en voor andere betrokkenen (jongeren, ouders). Vervolgens werd een presentatie voorbereid over hun conclusies en aanbevelingen. Hierbij bespraken ze de inhoud van hun presentatie, vormden presentatie-duo's,

verdeelden de thema's die ze als duo wilden presenteren en oefenden de presentatie. Daarnaast bepaalden ze gezamenlijk wie ze wilden uitnodigen voor hun presentatie: medewerkers van Studiezalen, andere onderzoekers van het onderzoekersprogramma "Agency Arrangeren", de jongeren die hebben meegedaan aan hun onderzoek, ouders en leerkrachten.

Workshop 8: presentatie

Voorgaand aan de feitelijke presentatie oefenden enkele duo's hun presentatie onder begeleiding van de onderzoekers van Stichting Alexander. Vervolgens presenteerden ze hun conclusies en adviezen, en vertelden daarbij ook wat hun eigen ervaringen waren met de onderzoeksthema's. Om de link tussen hun onderzoeksresultaten en hun eigen ervaringen te leggen, werden ze door een onderzoeker van Stichting Alexander kort geïnterviewd. Vervolgens gingen ze in gesprek met de genodigden over hun ervaringen als jonge onderzoekers en over hun conclusies en adviezen. Deelnemers aan de presentatie reageerden nieuwsgierig, enthousiast en aanmoedigend, en vertelden zelf wat ze herkenden in conclusies en adviezen van de Denktank. Tevens spraken ze hun wens uit dat de Denktank ook na het onderzoek actief zou blijven bij Studiezalen. De presentatie werd afgesloten met de uitreiking van een certificaat waarin de inzet en (leer)resultaten van jonge onderzoekers in de Denktank erkend wordt.

Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek van de Studiezalen Denktank weergegeven. De onderzoeksresultaten zijn onderverdeeld naar de thema's in de vragenlijst van de Denktank. De conclusies en adviezen van de Denktank naar aanleiding van de hier beschreven resultaten, staan in het volgende hoofdstuk.

Mening over eigen leven

De geïnterviewde jongeren werden gevraagd om te vertellen over hun eigen leven, o.a. over hun families, wat ze vinden van hun buurt, wat ze leuk vinden om te doen buiten school, wat ze super leuk en minder leuk vinden aan hun leven en hoe het thuis gaat als ze daar iets over wilden vertellen.

De meeste jongeren zijn positief over hun familie en zeggen dat het goed gaat. Alleen twee jongeren wilden niet iets vertellen over hun familie.

“Ja heel gezellig. We kijken bijvoorbeeld elke vrijdag/ zaterdag avond een film met wat snacks of we gaan naar buiten of naar familie. Het is heel gezellig.”

De geïnterviewde jongeren wonen niet allemaal in dezelfde buurt, maar over het algemeen waren ze positief over hun eigen buurt. Ze omschreven hun buurt als een leuke buurt waar je kan voetballen, buiten spelen en afspreken met vrienden. Voor sommige jongeren is hun buurt saai en gebeurt er niks.

Over de dingen die de jongeren leuk vinden aan hun leven, werden er verschillende dingen verteld zoals activiteiten zoals voetballen en paardrijden en vrijheid in hun eigen leven. Buiten rondhangen en buiten spelen met vrienden werd het meest genoemd. Bij de dingen die minder leuk zijn, werd school vaak genoemd. Specifiek werd ook de hoeveelheid huis- en leerwerk genoemd.

Doelen

De jongeren werden gevraagd naar wat hun doelen in hun leven zijn. Hadden ze bepaalde doelen, persoonlijk of maatschappelijk, voordat en nadat ze naar Studiezalen gingen en zijn ze actief bezig om hun doelen te behalen?

Iedere geïnterviewde jongere had persoonlijke doelen, die waren vooral gericht op school en de toekomst. Hogere cijfers, leren plannen en dat het over het algemeen beter gaat met school werden vaak genoemd. Voor de toekomst zagen de jongeren een diploma behalen, een leuke en belangrijke baan en een mooi gezin voor zich. Een paar jongeren noemden specifiek wat ze later willen worden, zoals professionele voetballer, bakker, gamer en politieagent. Verder werden er geen andere soort doelen genoemd tijdens de interviews zoals doelen voor hun eigen omgeving of de maatschappij.

Op twee na zeggen alle jongeren dat ze actief bezig zijn om hun doelen te behalen. Dit doen ze door hun best te doen op school en hard te werken voor hogere cijfers of een hoger advies.

“Door extra te leren. Mijn doelen zijn ook gewoon hogere cijfers en ik leer meer of ik zoek meer betere leer strategieën.”

De jongere die professionele voetballer wil worden, gaf aan dat het nu niet mogelijk is om dat doel te behalen, maar wel haar/zijn best doet met voetbal.

Volgens de jongeren hebben ze al een aantal doelen behaald, zoals hogere cijfers en minder onvoldoendes, een hoger schooladvies en minder angst. Ze gaven aan door o.a. naar Studiezalen te gaan en beter te leren.

“Ja, ik concentreer op mijn werk, doe mijn huiswerk, let goed op tijdens les en ga naar bijles (studiezalen dus).”

“Voor sommige vakken sta ik nu een hoger gemiddelde en dat wilde ik al een tijd. Dat is ook gelukt. En dat is gewoon door beter te leren.”

De meeste jongeren gaven aan dat ze deze persoonlijke doelen al hadden voordat ze naar Studiezalen gingen en dat er geen nieuwe doelen zijn ontstaan of dat ze meer dingen in hun leven willen veranderen sinds ze naar Studiezalen gaan.

Veranderingen na deelname aan Studiezalen

Tijdens de interviews werd er gevraagd naar bepaalde persoonlijke veranderingen die de jongeren hebben doorgemaakt sinds ze naar Studiezalen gaan. Minstens de helft van de jongeren geeft aan dat ze vaardigheden hebben gekregen om hun doelen te behalen door de hulp van Studiezalen.

“Ja want soms als ik hulp nodig heb met wiskunde of zoiets, dan haal ik hoge cijfers als ik hulp krijg van studiezalenbegeleiders.” Hoe komt dat? “Omdat ik hulp krijg en begeleiding, want dat heb ik af en toe nodig.”

“Ik heb leren plannen, ik weet hoe ik me huiswerk de baas ben.”

De meeste jongeren gaven ook aan dat ze meer het gevoel/zelfvertrouwen hebben gekregen om hun doelen te behalen. Ze zijn bijvoorbeeld nu goed bezig met huiswerk, kunnen zich beter concentreren op huiswerk of hebben geleerd hoe hij of zij het huiswerk moet plannen.

“Ja want soms als ik stress over een toets, maar dan herinner ik me oh wacht ik heb nog studiezalen morgen of zoiets en dan denk je van ja oké, die en die kan mij dit uitleggen.”

Of ze persoonlijk zelf zijn veranderd door Studiezalen, gaven de meeste jongeren aan van niet. Een enkeling vertelde dat hij/zij rustiger is geworden en een betere werkhouding heeft. Een paar anderen gaven aan dat ze minder verlegen zijn en wat socialer zijn met mensen. Uit een interview is ook gebleken dat iemands angsten minder zijn geworden sinds hij/zij naar Studiezalen gaat.

Mening over Studiezalen

Er werd aan de jongeren gevraagd wat ze van Studiezalen vinden, waar Studiezalen bij heeft geholpen, of ze de ruimte krijgen om te leren, en wat er goed gaat en beter kan bij Studiezalen.

Alle geïnterviewde jongeren zijn positief over Studiezalen. Het wordt vaak omschreven als een fijne, chille, rustige en veilige omgeving waar je je goed kan concentreren en je huiswerk kan maken. Voor de meeste jongeren heeft Studiezalen geholpen met school door te helpen met verschillende vakken zoals Nederlands en wiskunde, met ze te oefenen en helpen om op tijd te gaan leren. Ook heeft

Studiezalen een jongere geholpen door te vragen wat hij/zij wil worden. Ze praten ook bij studiezalen over je hoe je week is gegaan.

“Het is een soort tweede thuis, ze helpen om op tijd te gaan leren, ze hebben mij geholpen door te vragen wat ik wil worden. Ze praten ook met je over hoe je week is gegaan.”

Volgens alle jongeren krijgen ze de ruimte bij Studiezalen om te leren en mag je zelf bepalen wanneer je bijvoorbeeld een pauze wilt nemen. Over wat er goed gaat bij Studiezalen vertellen een paar jongeren dat het goed gaat met huiswerk en toetsen en de hulp die ze krijgen van de docenten daar. Een enkeling vindt dat alles goed gaat. Over wat er beter kan bij Studiezalen vertellen de jongeren het volgende: meer jonge begeleiders moet komen, meer leuke activiteiten en meer docenten die veel kennis hebben over 1 vak, dus een vakdocent. Een jongere zou willen dat het aanbod van Studiezalen uitgebreider wordt.

“Voor mij is het niet per se nodig, maar ik denk voor sommige leerlingen als support door verschillende dingen in het leven. Dus niet alleen school. En dat ze dat ook duidelijk maken, want ik denk dat studiezalen dat al aanbiedt maar dat ze het ook duidelijk maken dat je die support kan zoeken.”

Een klein deel van de jongeren heeft liever dat Studiezalen het laat bij huiswerkbegeleiding en zich minder bezighoudt met het privéleven van de jongeren.

Conclusies en adviezen van Studiezalen Denktank

De Studiezalen Denktank ging aan de slag om te onderzoeken hoe Studiezalen agency bij deelnemende jongeren versterkt. In dit hoofdstuk staan de conclusies en adviezen van de Studiezalen Denktank worden besproken. Hierbij hebben de jonge onderzoekers in de vertaling van de onderzoeksvragen in het onderzoeksprogramma “Agency Arrangeren” naar hun eigen onderzoek het begrip ‘Agency’ vervangen door “Veranderkracht” om de volgende vragen te beantwoorden:

1. Welke dingen maken jongeren mee in hun leven?
2. Helpt studiezalen jongeren met het ontwikkelen van hun veranderkracht?
3. Hoe helpt studiezalen bij de ontwikkeling van hun veranderkracht?

Welke dingen maken jongeren mee in hun leven?

Over het algemeen vertellen de jongeren dat ze wel een fijn leven hebben, maar dat school wel iets is waar het moeilijker gaat. Het viel de Denktank ook op dat de doelen die de jongeren hadden vooral persoonlijke doelen waren die met school te maken hadden. Als verklaring hiervoor gaf de Denktank dat school een groot deel van het leven is van de jongeren op dit moment. Daarnaast gaan deze jongeren naar Studiezalen toe voor school en deze gesprekken werden ook bij Studiezalen gevoerd. Hierdoor werd er waarschijnlijk sneller de koppeling naar school gemaakt.

De geïnterviewde jongeren gaven aan dat ze hun doelen al hadden voordat ze naar Studiezalen gingen en dat ze geen nieuwe doelen hebben gekregen sindsdien. De jonge onderzoeker van de Denktank kregen tijdens interviews niet de indruk dat de doelen bewust of onbewust zijn opgelegd door ouders, vrienden, hun omgeving of Studiezalen. Ze hebben wel met de doelen te maken en een zekere invloed doordat ze bijvoorbeeld de jongeren stimuleren of motiveren.

Uit de resultaten blijkt dat de geïnterviewde jongeren tot nu toe al wat doelen hebben behaald, zoals hogere cijfers, een hoger schoolniveau en een betere werkhouding. Dit schrijven ze ook toe aan de begeleiding door Studiezalen, waar ze ook de vaardigheden en het zelfvertrouwen hebben gekregen om hun doelen te behalen. Ook de jongerenonderzoekers van de Denktank herkennen dit bij henzelf. Ze geven aan dat het bij hen ook beter gaat op school, dat ze socialer zijn geworden, en voegen daar aan toe dat ze Studiezalen ook hele gezellige plek vinden.

Voor jongeren die nog niet naar Studiezalen gaan geeft de Denktank het volgende advies:

- Kom ook naar Studiezalen. Het is leuk, gezellig en het helpt je om je doelen te bereiken.

Voor Studiezalen zelf geeft de Denktank het volgende advies:

- Dit gaat de goede kant op, ga zo door. Studiezalen zou jongeren wel kunnen helpen die een andere doelen hebben dan doelen die direct gericht zijn op school, maar alleen als de jongeren zelf aangeven dat ze dat nodig vinden en willen.

Helpt studiezalen jongeren met het ontwikkelen van hun veranderkracht?

Hoewel de jongeren in het onderzoek aangeven dat het beter gaat met school en dat ze hogere cijfers halen, geeft een groot deel van de jongeren aan dat ze niet persoonlijk zijn veranderd. Dit lijkt tegenstrijdig, en de Denktank kwam uit op twee verklaringen hiervoor:

1. Persoonlijke verandering wordt door jongeren geïnterpreteerd als dat je persoonlijkheid is veranderd. De jongeren geven dus aan dat ze niet als persoon zijn veranderd, ze zijn zichzelf gebleven.
2. De Denktank denkt dat er wel degelijk dingen zijn veranderd bij de jongeren in dit onderzoek, want jongeren in het onderzoek noemen zelf voorbeelden van deze veranderingen, zoals: beter bezig met school en huiswerk, meer concentratie, rustiger geworden, een betere werkhouding, minder verlegen zijn. Volgens de Denktank is het mogelijk dat de jongeren zich nog niet bewust zijn van deze veranderingen. De jongeren die zijn geïnterviewd gaan nog niet zo heel lang naar Studiezalen toe. Hoe langer je gaat, hoe meer je gaat merken dat je veranderd bent, aldus de jonge onderzoekers.

Voor Studiezalen zelf geeft de Denktank het volgende advies:

- Goed zo, ga zo door. Omdat je bij Studiezalen ruimte voor eigen keuzes, word je ook zelfstandiger.
- Sommige jongeren vinden het wel moeilijk om hun werk te doen. Studiezalen kan helpen door gericht deadlines te geven voor wanneer je huiswerk af moet.

Hoe helpt studiezalen bij de ontwikkeling van hun veranderkracht?

Voor de jongeren in dit onderzoek is Studiezalen een hele fijne plek waar je kan werken aan school. Het wordt ook wel een tweede thuis genoemd. Ze worden geholpen bij verschillende vakken door de (vak)docenten in de huiswerkbegeleiding, maar krijgen ook de ruimte om zelf te bepalen hoe ze hun tijd bij Studiezalen willen inrichten en besteden. Dit wordt ook door de eigen ervaringen van de jonge onderzoekers bevestigd. Doordat je deze vrijheid hebt, is het ook leuker om naar Studiezalen te gaan. De Denktank vat dit zo samen: er is niemand die je vertelt wat je moet doen, dat bepaal je zelf en daardoor voel je je meer gemotiveerd om aan je schoolwerk te zitten.

Voor Studiezalen zelf geeft de Denktank het volgende advies:

- Het is heel goed dat de jongeren studiezalen een fijne plek vinden. Ga hiermee door.
- Het is handig als er voor ieder vak een docent is. Voor de populaire vakken zoals wiskunde heb je meerdere mensen nodig. Als je mensen dus gaat aannemen om te werken bij studiezalen: kijk eerst in welke vakken ze goed zijn.

Bijlage 1: Vragenlijst Studiezalen Denktank

Belangrijke info voor de interviewer:

- Lees alle vragen van te voren nog eens door
- Stel de vragen één voor één
- Je mag de vragen in je eigen woorden stellen
- Geef degene die je interviewt steeds voldoende tijd om een antwoord te geven
- Vraag door als je denkt dat hij of zij nog niet alle informatie heeft gegeven die je nodig hebt
- Ga door naar de volgende vraag als je wel voldoende informatie hebt
- Neem het gesprek op/ schrijf de antwoorden op/ doe het gesprek als het kan met zijn tweeën
- Na het interview schrijf je de antwoorden op (liefst op de computer) en dat mag je dan mailen naar Mamtaz (yusuf@st-alexander.nl).

1 Start: leg uit wie je bent en wat het doel van het onderzoek is

- Stel jezelf voor: Hi, mijn naam is ... Ik ben bezig met een onderzoek naar hoe Studiezalen jongeren ondersteunt om zich sterker te voelen zodat zij deze stappen in hun leven willen en kunnen zetten om dingen te kunnen veranderen. Ik doe dit samen met een groepje andere jongeren die ook naar Studiezalen gaan en we worden begeleid door ervaren onderzoekers.
- We willen graag weten welke dingen jij meemaakt in je leven wat jou tegenhoudt en sterker maakt. Ook willen we weten of Studiezalen je helpt om je het vertrouwen te geven dingen in je leven te veranderen en hoe ze dat dan doen.
- Het interview duurt ongeveer 20 minuten.
- Als je een vraag niet wil beantwoorden, dan slaan we die over.
- *Vertellen dat je meeschrijft tijdens het interview, om zo goed mogelijk de antwoorden op te schrijven. Als je het wilt opnemen met je telefoon moet je vragen of iemand dat oké vindt. Vertel ook dat je het na het opschrijven van de antwoorden gelijk weer verwijdert.* Ook schrijven we in het verslag je naam niet op, niemand (behalve ik) weet dus dat precies jij deze antwoorden hebt gegeven.
- Voordat we beginnen: Is het duidelijk waarom we deze vragen stellen? Heb je nog vragen?

2 Welke dingen maken jongeren mee in hun leven

Ik wil nu een paar vragen stellen over jouw leven in het algemeen. Het gaat nog niet over Studiezalen.

1. Hoe oud ben je?
2. Ben je een jongen/meisje?
3. Naar welke school ga je? En in welke klas zit je? Doe je VMBO/HAVO/VWO?
4. Hoe ziet jouw familie eruit? Heb je broers en zussen? Met wie woon je?
5. In welke buurt woon je? Wat vind je van je buurt?
6. Wat vind je leuk om te doen buiten school?
7. Kun je een voorbeeld noemen van:
  - a. iets wat je super leuk/fijn vindt aan je leven
  - b. iets wat je minder leuk/fijn vindt aan je leven
8. Hoe is het thuis? Wil je daar iets over vertellen?
9. Wat wil jij graag in je leven bereiken?

3 Helpt studiezalen jongeren met het ontwikkelen van kun veranderkracht

De volgende vragen die ik ga stellen gaan over of jouw veranderkracht. Daarmee bedoelen we of jij het vertrouwen hebt en de 'skills' heb om dingen in jouw leven te veranderen die jij wil veranderen.

10. Voordat je meedeed aan Studiezalen, waren er dingen die je zag of meemaakte in je dagelijks leven of de maatschappij die je wilde veranderen?
  - a. Als iemand moeite heeft met deze vraag: waren er dingen bijvoorbeeld thuis, op school, in je buurt of de maatschappij die je wilde veranderen?
  - b. Zo ja, wat waren die dingen?
  - c. Zo nee, zijn er nu dingen die je graag wil veranderen in je dagelijks leven of de maatschappij nadat je meedeed aan studiezalen? En wat zijn ze?
11. Zijn dit doelen die je in je leven wil behalen?
  - a. Zo nee, welk doel heb je dan wel?
12. Denk je dat Studiezalen heeft geholpen jou dingen te leren die je helpen bij het bereiken van die doelen/veranderingen? Hoe komt dat?
13. Heb je het gevoel/zelfvertrouwen dat je je doelen kan behalen doordat je meedoet aan Studiezalen? Hoe komt dat dan?
14. Ben je nu actief bezig om die doelen te behalen? Hoe doe je dat?
15. Zijn er al doelen die je al hebt behaald? Zo ja, welke doelen waren het en hoe heb je die behaald?

4 Hoe helpt studiezalen bij de ontwikkeling van de veranderkracht

De vragen die ik nu ga stellen gaan over hoe Studiezalen jou helpt om het vertrouwen te krijgen dat je dingen kan veranderen.

16. Wat vind je van Studiezalen? Hoe voel je je wanneer je hier bent?
17. Wat is er in jouw leven veranderd door Studiezalen?
  - a. Waar helpt Studiezalen je mee en hoe doen ze dat?
  - b. Waar zou Studiezalen jou nog meer mee kunnen helpen?
18. Als je persoonlijk veranderd bent door Studiezalen, hoe komt dat? Wat doet Studiezalen waardoor je persoonlijk veranderd bent?
19. Wil jij door Studiezalen meer dingen in je leven veranderen of je doelen behalen?
  - a. Zo ja/nee, hoe komt dat?
20. En helpt Studiezalen je ook om je doelen te behalen?
  - a. Zo ja, hoe doet Studiezalen dat?
  - b. Zo nee, wat moet Studiezalen doen om jou te helpen?
21. Krijg jij de ruimte om te leren bij Studiezalen?
  - a. Zo ja, wat leer je allemaal?
22. Wat gaat er goed bij Studiezalen?
23. Wat zou jij willen veranderen aan Studiezalen?

5 Einde

Dit is het einde van het interview, ik heb alle vragen gesteld. Heb je nog vragen?

- Ik ga nu een verslag maken van dit gesprek. Alles wat je net hebt verteld komt hierin te staan, behalve je naam.
- Dit verslag wordt samen met alle andere interviews gebruikt in een groter onderzoek.
- Als dan voor het meedoen krijg je €10,-. Als het goed is heb je op het toestemmingsformulier je bankgegevens ingevuld, het wordt dan naar je overgemaakt.
- Heel erg bedankt! Ik hoop dat je het leuk vond.

Bijlage 2: Flyer “Studiezalen Denktank”

STUDIEZALEN DENKTANK

DOE JE MEE!?

Wij zijn op zoek naar jongeren die het leuk vinden om mee te doen in de Studiezalen Denktank. In deze Denktank gaan we samen onderzoeken hoe Studiezalen jongeren ondersteunt om zich sterker te voelen zodat zij stappen in hun leven kunnen zetten om dingen te veranderen, die zij graag willen veranderen. En ook wat daarbij wel en minder goed werkt.

Met behulp van een ervaren onderzoeker gaan jullie zelf het onderzoek doen. Van vragen bedenken, tot het interviewen van jongeren, tot alle resultaten bekijken en daar conclusies uit trekken. Leuk én super leerzaam!

Wanneer | 8x op maandagmiddag van 16:00 - 17:30

Bijeenkomst 1: 4 april

Bijeenkomst 2: 11 april

Daarna om de week

Waar | Homebase - Station Wildeman (2e etage), Nieuwe Laan 34 in Amsterdam

Vergoeding | Als dank voor je deelname krijg je per bijeenkomst een vergoeding van €10,-

Meedoen? Laat het gauw weten aan Ferhat!

Studiezalen.
Onderwijs & Welzijn

STICHTING ALEXANDER
JEUGD ACTIEF IN ONDERZOEK EN BELEID

WAAROM MEEDOEN?

- 1 Het is heel erg leuk (en gezellig!) om met anderen jongeren zelf onderzoek te doen.
- 2 Ook help je Studiezalen, zodat zij kunnen leren van jongeren en kunnen verbeteren.
- 3 Daarnaast leer je dingen waar je nu en later iets aan hebt, zoals:
  - Samenwerken
  - Kritisch nadenken
  - Gespreksvoering (met elkaar & interviewen)
  - Verbanden leggen en conclusies trekken
  - Presenteren
- 4 Na afloop krijg je een Certificaat Jongerenonderzoeker
- 5 Deelname en het certificaat staan ook nog eens goed op de CV!

De Studiezalen Denktank vindt plaats in het kader van het onderzoek Agency Arrangeren. Studiezalen en Stichting Alexander werken hierin samen.

3.2 Bijlage Open Schoolgemeenschap Bijlmer (OSB): onderzoeksverslag Jongeren Onderzoeksteam

Inhoud

Inleiding

30

Methode en onderzoeksproces

32

Resultaten

35

De wortels van de Veranderkrachtboom

35

De stam van de Veranderkrachtboom

36

De takken en bladeren van de Veranderkrachtboom

36

Conclusies en adviezen van JOT OSB

38

Bijlage 1: Vragenlijst JOT OSB

39

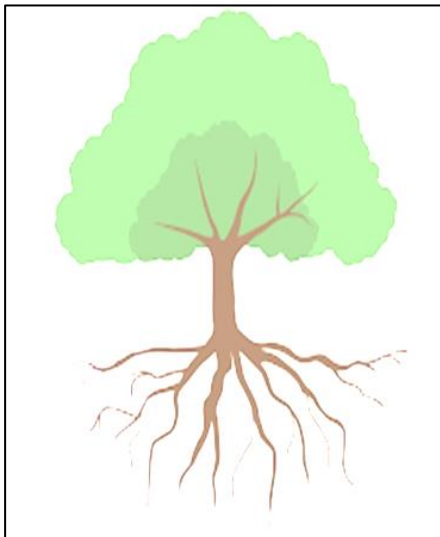
Bijlage 2: Eindpresentatie JOT OSB – Vragen Kahoot Dialogsessie

40

Inleiding

De Open Schoolgemeenschap Bijlmer (OSB) is een onderwijsinstelling in de Bijlmer waar onderwijs op vmbo, havo en vwo wordt aangeboden. Binnen de muren van de OSB, en in de omliggende wijk, is het schooljongerenwerk van Swazoom actief dat buitenschoolse activiteiten organiseert, variërend van individuele coaching en sportactiviteiten tot begeleiding van thematische werkgroepen van leerlingen bij OSB.

In de periode van oktober 2022 tot februari 2023 zijn leerlingen van OSB actief geweest in een Jongerenonderzoeksteam (JOT). Hierbij gingen de leerlingen, die deelnemen aan buitenschoolse activiteiten van het schooljongerenwerk, aan de slag met hun eigen onderzoek onder begeleiding van de onderzoekers van Stichting Alexander en de schooljongerenwerker van het OSB. Het onderzoek door leerlingen vond plaats in het kader van het onderzoeksprogramma *agency arrangeren; speelruimte voor jongeren als change-makers*. In het JOT OSB leerden de jongeren onderzoek voorbereiden en uitvoeren, en onderzochten op welke manier de buitenschoolse activiteiten en de begeleiding van het schooljongerenwerk bijdragen aan de veranderkracht, oftewel agency, van leerlingen. Specifiek richtte het JOT OSB zich op elementen in de aanpak en werkwijze van buitenschoolse activiteiten waarmee leerlingen ondersteund en begeleid worden in de ontwikkeling van hun agency. Hun onderzoek ontwierpen de jonge onderzoekers aan de hand van een visuele weergave van veranderkracht: de Veranderkrachtboom (figuur 1.)

Figuur 1. De Veranderkrachtboom

De Veranderkrachtboom visualiseert wat er bij een initiatief gebeurt wanneer jongeren deelnemen aan hun activiteiten. De wortels staan voor de redenen en motivaties van jongeren om deel te nemen aan de activiteiten van het initiatief. De stam staat voor de ervaringen en de belevingen van hun deelname aan de activiteiten en de begeleiding die ze hierbij krijgen. De takken en de bladeren staan voor de resultaten: wat er ontstaat of zich ontwikkelt zich door hun deelname aan de activiteiten van het initiatief. De Veranderkrachtboom werd vooral aan de start – bij de verkenning

van het thema en het ontwerp van de vragenlijst, en aan het eind van het onderzoek, de duiding van de onderzoeksresultaten – ingezet om veranderkracht/agency begrijpelijk en behapbaar te houden voor de jonge onderzoekers.

In dit verslag wordt beschreven welk proces het JOT OSB heeft doorlopen, de resultaten van hun onderzoek en de conclusies en adviezen van het JOT OSB . Bij dit verslag zijn twee bijlagen opgenomen. De eerste bijlage bevat de vragenlijst die het JOT OSB heeft gebruikt voor de interviews in hun onderzoek. De tweede bijlage bevat de vragen die het JOT OSB heeft gebruikt om tijdens de afrondende dialoogsessie in gesprek te gaan met vertegenwoordigers van OSB en andere belangstellenden over hun onderzoek en onderzoeksresultaten.

Methode en onderzoeksproces

Het JOT OSB kwam 10 keer bij elkaar in interactieve workshops van ongeveer anderhalf uur op een vaste plek, een klaslokaal in het schoolgebouw. Gedurende het traject sloten er steeds meer nieuwe leerlingen zich aan bij het JOT OSB, maar er waren ook leerlingen die onregelmatig deelnamen aan de workshops. In totaal hebben 19 leerlingen (13-16 jaar, 13 meiden en 6 jongens) meegedaan aan minstens 1 workshop. Ze sloten aan via de jongerenwerker of leerlingen die zelf al deelnamen in het JOT OSB. Het aantal jongeren dat regelmatig aanwezig was bij de bijeenkomsten, de 'vaste kern', bestond uit 7 tot 9 jongeren (14-16 jaar, 6 meiden, 3 jongens). Voor hun deelname ontvingen de jongeren een vergoeding per workshop. De workshops vonden grotendeels om de week plaats, in overleg met de schooljongerenwerker en de leerlingen. Wanneer bleek dat er maar enkelen beschikbaar waren, dan werd de workshop verzet naar het eerstvolgende moment waarop de meeste jongeren konden. De jongerenonderzoekers hebben uiteindelijk verslagen van 5 interviews (3 meiden en 2 jongens, 15-16 jaar) ingeleverd. Hieronder volgen beschrijving van doelen en uitvoering van de workshops met het JOT OSB:

Workshop 0

De eerste leerlingen die geworven waren door de schooljongerenwerker kwamen bij elkaar. Deze workshop stond in het teken van kennismaken met elkaar en het thema veranderkracht/agency verkennen. De leerlingen kregen ook de opdracht om andere leerlingen te werven die het interessant zouden vinden om aan te sluiten bij het JOT OSB.

Workshop 1

Aan deze workshop deden meer jongeren mee, zodat dit formeel de start werd van het JOT OSB. Tijdens deze workshop lag de focus op een verdere en verdiepende verkenning van het thema veranderkracht, deze keer aan de hand van de Veranderkrachtboom. Door te werken met de boom werd bij de wortels - acties en activiteiten waarbij de jongerenonderzoekers zelf betrokken zijn – een diversiteit aan buitenschoolse activiteiten zichtbaar. Zo werden buitenschoolse activiteiten de focus van het onderzoek van het JOT OSB.

Workshop 2

Bij deze workshop werd er een start gemaakt met het bedenken van interviewvragen met behulp van de Veranderkrachtboom. Er werden drie groepen gemaakt en ieder groepje bedacht vragen bij het onderdeel van de boom die ze hadden: de wortels, de stam of de takken en bladeren. Daarna werden ze gezamenlijk besproken en bepaalden de jongeren welke vragen ze gezamenlijk als belangrijk beschouwden om te stellen in hun onderzoek.

Workshop 3

Tussen de vorige en deze workshop verzamelende onderzoekers van Stichting Alexander alle vragen van de leerlingen, groepeerden de vragen naar thema en zetten de thema's in een logische volgorde. Zo ontstond een concept vragenlijst die de jonge onderzoekers voor hun interviews zouden gebruiken. De vragenlijst werd eerst nog doorgenomen, en op aangeven van de jongeren, aangepast. Vervolgens gingen de jongeren de vragenlijst gebruiken om met elkaar te oefenen in het uitvoeren van interviews. Na de oefenronde kregen ze tips van de onderzoekers en van elkaar over hoe ze hun

interviews konden aanpakken. De jongeren kregen aan het eind van de workshop de opdracht om andere jongeren te gaan interviewen. Om te bepalen wie wel of niet geïnterviewd kon worden voor hun onderzoek, werd met de jonge onderzoekers afgesproken dat de leerlingen die geïnterviewd zouden worden ervaring moesten hebben met een buitenschoolse activiteit. Verder kregen ze ook als taak om de interviews die ze hadden afgenomen uit te werken in een verslag en dit verslag op te sturen naar de onderzoekers van Stichting Alexander.

Workshop 4

Bij deze workshop werd de voortgang van de werving voor en uitvoering van de interviews besproken. Een deel van de jonge onderzoekers had al interviews gehouden, een deel was nog bezig met de werving. De jonge onderzoekers kregen tijdens deze workshop extra handvatten om leerlingen te werven voor een interview, en hoe ze problemen of uitdagingen die ze hadden tijdens interviews konden oplossen. Vaak waren dit uitdagingen zoals: wat te doen als iemand geen antwoord geeft, is het oké om te checken of je alle vragen hebt gesteld, wat als de geïnterviewde vraagt wat je er zelf van vindt?

Workshop 5

Tijdens deze workshop waren nog niet alle interviews uitgevoerd. Daarom werd nogmaals de voortgang met de jongerenonderzoekers besproken om te kijken of er nog eventuele knelpunten waren. Bij deze workshop schoof ook een onderzoeker van Verwey-Jonker instituut aan om te observeren en een kort groepsgesprek te voeren met hen over hun ervaringen met het jongerenwerk op school.

Workshop 6

Deze workshop was de laatste check op de voortgang van de interviews. Er zijn ook afspraken gemaakt wanneer de interviewverslagen ingeleverd moesten worden. Per interviewverslag zouden de jongerenonderzoekers ook een vergoeding ontvangen. Daarnaast ging de jongerenwerker samen met de jongerenonderzoekers kijken of ze buiten de workshops op andere momenten gezamenlijk konden werken aan het uitwerken van hun interviews.

Workshop 7

Op basis van ingeleverde interviewverslagen – van interviews met 3 meiden en 2 jongens, 15-16 jaar – hebben de onderzoekers van Stichting Alexander een korte analyse gemaakt en die besproken met de jongerenonderzoekers in deze workshop. In deze duidingssessie konden de jongerenonderzoekers bijvoorbeeld bepaalde resultaten toelichten op basis van hun eigen ervaringen met buitenschoolse activiteiten. Deze workshop verliep iets korter dan normaal, waardoor de duiden van de resultaten voort werd gezet in de volgende bijeenkomst.

Workshop 8

Het JOT OSB ging in deze workshop verder met het duiden van de resultaten. Er werd besproken welke rode lijnen de jongerenonderzoekers zagen in de resultaten. Verder werd besproken wat de jongerenonderzoekers opvallend vonden in de resultaten en of zij zich herkenden in de resultaten, op basis van hun eigen ervaringen of de ervaringen van medeleerlingen. Verder was er ruimte om resultaten toe te lichten als er onduidelijkheden waren vanuit de interviewverslagen. In het volgende deel van de workshop lag de focus op het formuleren van adviezen. Hiervoor werden twee hoofdvragen gebruikt: (1) wat gaat er goed bij de buitenschoolse activiteiten en kan zo doorgaan; en

(2) wat kan er beter als het gaat om buitenschoolse activiteiten en welke oplossingen/ideeën hebben wij zelf?

Workshop 9

Een aantal jongerenonderzoekers van het JOT OSB kwam samen met de jongerenwerker bij elkaar om te bepalen wie zij vanuit OSB wilden uitnodigen voor de eindpresentatie van hun onderzoek. Het bleek echter praktisch lastig voor een groot aantal jongerenonderzoekers om aan de sluiten bij een workshop om een presentatie voor te bereiden. Bovendien wilden de jongerenonderzoekers eigenlijk geen formele presentatie geven. Daarom kozen ze ervoor om een dialoogsessie te organiseren. Hierbij werd ook een taakverdeling afgesproken: de onderzoekers van Stichting Alexander bereiden het programma voor de dialoog voor, de schooljongerenwerker en de jongerenonderzoekers nemen de organisatie (uitnodigen, eten/drinken regelen) voor hun rekening. Op deze manier was er geen extra inhoudelijke voorbereiding nodig, en konden alle jongerenonderzoekers die de tijd hadden actief meedoen aan de dialoogsessie.

Workshop 10

De laatste workshop was de dialoogsessie. De directeur en een docent die zich bezighoudt met de buitenschoolse activiteiten waren hiervoor uitgenodigd en waren aanwezig. Verder waren er ook enkele leerlingen en geïnteresseerden aanwezig naast een aantal jongerenonderzoekers. Twee jongeren die stage lopen bij Swazoom en de schooljongerenwerker ondersteunden bij de dialoogsessie waren een van de aanwezigen. Ze hadden vorig jaar op OSB gezeten en hebben ook ervaring met buitenschoolse activiteiten. Daarnaast was er een student van de Hogeschool van Amsterdam die onderzoek doet naar talentontwikkeling bij jongeren en de directeur van Stichting Alexander was ook aanwezig. De dialoogsessie verliep aan de hand van een Kahoot , een online quiz gemaakt door een onderzoeker van Stichting Alexander waarin quizvragen stonden over het onderzoek in het algemeen, het uitvoeringsproces van het JOT OSB en de onderzoeksresultaten. Met behulp van deze vragen en de antwoorden van de deelnemers gingen de jongerenonderzoekers in gesprek met de andere deelnemers. Zo hadden ze het over hun eigen ervaringen met de buitenschoolse activiteiten. Een van de oud-leerlingen vertelde dat het deelnemen aan een buitenschoolse activiteit haar heel erg geholpen heeft, zowel met haar fysieke gezondheid en het ontwikkelen van sociale skills. Op hun beurt vertelden de directeur en de docent hoe zij tegen de buitenschoolse activiteiten aankijken en wat ze ermee hopen te bereiken. De dialoogsessie eindigde met een uitnodiging van de docent om vaker met de jongeren samen te kijken naar de buitenschoolse activiteiten en waar ruimte ligt voor verandering en verbetering.

Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek van het JOT OSB weergegeven. Hierbij worden niet alleen resultaten van de interviews (N=5) gebruikt, maar ook de eigen ervaringen – tijdens de interviews en met buitenschoolse activiteiten – van de jonge onderzoekers die zij deelden tijdens de duidingssessies zijn hierin verwerkt. Alle resultaten zijn in dit hoofdstuk ingedeeld op basis van de drie onderdelen van de Veranderkrachtboom.

Eerst zullen de wortels van de Veranderkrachtboom besproken worden: de motieven van jongeren om deel te nemen aan de buitenschoolse activiteiten. Vervolgens de stam: de ervaringen en belevingen van de leerlingen tijdens hun deelname aan de activiteiten. En tot slot de takken en bladeren: wat is ontstaan of zich heeft ontwikkeld door hun deelname aan de buitenschoolse activiteiten van het schooljongerenwerk bij OSB.

De wortels van de Veranderkrachtboom

De wortels van de Veranderkrachtboom geven de motieven van de leerlingen weer om deel te nemen aan buitenschoolse activiteiten van het schooljongerenwerk bij het OSB. Uit de interviews komen een aantal gemeenschappelijke motieven naar voren:

- Interesse in de activiteit;
- Vrienden of bekenden die aan de activiteit deelnemen;
- Het vindt plaats op school en kost geen geld.

Er zijn leerlingen die willen deelnemen aan een buitenschoolse activiteit omdat ze interesse hebben in de activiteit, bijvoorbeeld een bepaalde sport die ze al beoefenen lijkt op de sport die ze al beoefenen of waar ze juist helemaal geen ervaring mee hebben.

“Ik denk zelf omdat ik American Football speel en het leekt me leuk om dat door te doen op school.”

“Ik wou gewoon met activiteiten en leuke dingen mee doen.”

Andere leerlingen geven aan in de interviews dat vrienden of mensen die ze kennen al meedoen aan de activiteit of ook mee gaan doen. Ze kiezen dus samen met de vrienden de activiteit.

“Mijn vriend had mij naar daar meegenomen.”

De rol en invloed van vrienden bij de keuze om aan activiteiten mee te doen, is een kernthema dat meerdere keren terugkeert in de interviews en waar het JOT OSB ook uitgebreid bij stil heeft gestaan tijdens de duidingssessies. De jongerenonderzoekers geven aan dat wanneer leerlingen een buitenschoolse activiteit kiezen, zij dat meer doen vanwege hun vrienden en kennissen dan de activiteit zelf.

“Het ligt eraan wat voor activiteit het is, maar het maakt uit of er mensen zijn die je een beetje kent, dus hoeft niet per se vrienden te zijn. Het is fijner en je voelt je meer op je gemak. Het kan wel eens voorkomen dat je alleen bent, maar dan ga je waarschijnlijk ook sneller stoppen met de activiteit.”

Het kan ook anderen stimuleren om mee te doen aan een buitenschoolse activiteit, dus het heeft ook een positief effect.

“Ik heb zelf ook mensen meegenomen en overtuigd om mee te doen door gewoon te zeggen dat het leuk is en je leert mensen kennen.”

Of de activiteit plaatsvindt op school kan ook van invloed zijn op iemands keuze voor een buitenschoolse activiteit, en of het gratis is. Na de les kunnen ze direct door naar hun activiteit en het werkt drempelverlagend als het hen geen geld kost. Een van de jongerenonderzoekers gaf aan dat het juist best vervelend is als sportverenigingen, die vaak de sport organiseert, je proberen over te halen om lid te worden. Voor hem lijkt de intentie van de sportverenigingen om geld van de jongeren binnen te halen. Niet iedereen was het met deze jongerenonderzoeker eens, volgens een andere jongerenonderzoeker ligt het aan je eigen mindset of het je dwars zit of niet.

“Ik zie het anders. Je hebt inderdaad sommige mensen die denken dat ze gewoon je geld willen hebben, dat is hun mindset. Het is gewoon leuk om mee te doen.”

De stam van de Veranderkrachtboom

De stam geeft de ervaringen en belevingen weer van de leerlingen tijdens hun deelname aan de buitenschoolse activiteiten. Uit de interviews komt naar voren dat mensen om verschillende redenen door zijn blijven gegaan of zijn gestopt met de activiteit. De reden die sterk naar voren komt uit de interviews en waarvan de jongerenonderzoekers zeggen dat dit waarschijnlijk de belangrijkste reden is, is of vrienden nog deelnemen aan de activiteit.

“Het is dan ook niet meer leuk als dan steeds dezelfde mensen komen en als het aantal kleiner wordt. Wanneer jongeren niet meer op komen dagen, dan breekt het de groepsdynamiek. Aan het begin is het leuk, maar verder in het jaar niet meer.”

Wat de jongerenonderzoeker zegt is ook te zien in enkele interviews. Een geïnterviewde leerling geeft aan dat die nog meedoet aan de activiteit omdat er nieuwe mensen bij zijn gekomen, wat zorgt voor meer plezier. Een andere leerling was snel gestopt, want er waren juist geen vrienden meer die meededen.

Wat de geïnterviewde leerlingen als leuk ervaren bij de buitenschoolse activiteiten zijn de gezelligheid van het team, met je vrienden zijn, en als de buitenschoolse activiteit een sport is, dan de trainingen en de wedstrijden. Verder werd ook puur het bezig tijdens de activiteit zijn, wat goed kan zijn voor de creativiteit en mentale gezondheid benoemd tijdens een interview. Enkele zaken worden ook benoemd als minder leuk, zoals dat het na school is, dat mensen niet luisteren tijdens de activiteit en als je geen goede conditie hebt als je een sport had als buitenschoolse activiteit. De geïnterviewde leerlingen gaven aan wel het idee te hebben dat de begeleiding goed was, er was respect en er heerste een gevoel van veiligheid.

“Ze (de jongere) was bang omdat er oudere mensen een training zouden geven maar ze waren heel leuk en aardig en hun training was ook leuk.”

De takken en bladeren van de Veranderkrachtboom

Op de vraag wat het meedoen aan een buitenschoolse activiteit heeft opgeleverd, kwamen verschillende antwoorden, voornamelijk over wat het de leerlingen persoonlijk heeft opgeleverd:

- Nieuwe vrienden gemaakt en meer mensen leren kennen;
- Beter geworden in de sport en een betere conditie;
- Een nieuwe hobby of op andere plekken sport beoefenen met vrienden;
- Geleerd om samen te werken en hoe je omgaat met mensen.

Nieuwe vrienden maken en meer mensen leren kennen is wat in de interviews het meest wordt genoemd als iets wat het de leerlingen heeft opgeleverd. De jongerenonderzoekers vinden het wel mooi dat iemand door een buitenschoolse activiteit nieuwe vrienden heeft kunnen maken. Zo hebben zij zelf ook nieuwe vrienden gemaakt.

“Het is een positief en mooi iets dat iemand zo vrienden kan maken.”

“Je ziet ook dat iemand meer mensen om zich heen heeft in de pauzes, dus ik denk misschien komt het door de activiteit.”

Enkele geïnterviewde leerlingen geven ook aan beter te zijn geworden in een sport, bijvoorbeeld dat ze bepaalde technieken nu wel onder de knie hebben, en een enkeling gaf aan een betere conditie te hebben.

“Hoe je moet basketballen en hoe je moet trappen enzo.”

“Ze heeft geleerd hoe ze moet basketballen en nieuwe technieken en trucjes.”

Enkele geïnterviewde leerlingen geven aan door de buitenschoolse activiteit een nieuwe hobby te hebben ontdekt of nu de skills te hebben de sport die ze hebben beoefend met vrienden te doen.

“Niet per se hobby, maar ik kan het nu wel gewoon als ik het bijvoorbeeld met vrienden wil doen.”

Als laatste geven een aantal van de geïnterviewde leerlingen aan bepaalde sociale skills te hebben ontwikkeld zoals hoe je omgaat met andere mensen en samenwerken.

“Om samen te werken was ze altijd bang voor om te doen, omdat ze die mensen niet kent. Nu is ze veel socialer geworden.”

Conclusies en adviezen van JOT OSB

Nadat ze de onderzoeksresultaten en hun eigen ervaringen hadden besproken en geduid, formuleerden de jonge onderzoekers in het JOT OSB hun conclusies en adviezen. Het JOT OSB geeft twee soorten adviezen. Ten eerste adviezen over wat volgens hen al goed werkt bij de buitenschoolse activiteiten van het OSB en zo moeten blijven, en ten tweede adviezen over wat verbeterd kan worden.

Wat gaat er goed en moet zo blijven bij de buitenschoolse activiteiten?

- Het is goed dat mensen het leuk en gezellig vinden, dan mag zo blijven. Er wordt wel door de jongerenonderzoekers een kanttekening geplaatst: ze merken namelijk dat leerlingen niet meer naar de buitenschoolse activiteiten gaan. En dit gebeurt bij meerdere buitenschoolse activiteiten.

Wat kan er beter gaan bij de buitenschoolse activiteiten?

- Aanhakend op het punt over dat mensen het leuk en gezellig vinden, geven de jongerenonderzoekers aan dat leerlingen de buitenschoolse activiteit niet meer leuk vinden of dat ze geen zin meer hebben. Wat ook mee kan spelen is dat vrienden dan afhaken, waardoor anderen dat ook gaan doen. Als oplossing kwamen de jongerenonderzoekers met de suggestie dat meer afwisseling binnen de activiteit kan helpen bij de leegloop, dat ze bijvoorbeeld dan niet meer alleen de basisdingen doen. Aanvullend daarop kwam ook het idee om samen met de leerlingen een overzicht te maken over wat ze de komende tijd bij de activiteit gaan doen. Wanneer jongeren er invloed op hebben, dan voelen ze zich misschien meer gemotiveerd om activiteit bij te wonen.
- De promotie van de activiteiten kan beter. Er wordt bijvoorbeeld alleen 1 gastles gegeven, maar je krijgt verder geen informatie over de organisatie die de gastles verzorgt en hoe je je kan aanmelden of bij wie je terecht kan. Een andere jongerenonderzoeker gaf aan dat er wel veel gepromoot wordt, maar de school biedt veel meer ruimte aan één aanbieder. Daarvan zie je overal posters hangen, maar van de andere activiteiten zie je minder. Als organisatie buiten school zijnde is het ook lastiger om je dan te promoten.

Bijlage 1: Vragenlijst JOT OSB

Kiezen van activiteiten waaraan je meedoet:

1. Aan welke activiteit heb je meegedaan?
2. Wat was jouw reden om mee te doen?
3. Heb je deze activiteit zelf gekozen, of samen met iemand anders? Hoe ging dat?
4. Wat verwachtte of hoopte je vooraf?
  - a. *Doorvraag:* Wat is uitgekomen en wat niet?

Beleving van de activiteiten, deelnemers en begeleiders:

5. Doe je nog steeds mee aan deze activiteit? Hoe komt dat?
6. Wat vond je het leukste aan deze activiteit?
7. Wat vond je het minst leuke aan deze activiteit?
8. Hoe ging het tussen jou en de anderen in de activiteit? Hoe voelde dat voor jou?
  - a. *Doorvraag:* Voelde je je veilig?
9. Hoeveel energie heb je aan deze activiteit besteed? Wat vond je daarvan?

Resultaten en verandering:

10. Wat heeft deze activiteit opgeleverd? Voor jou? Voor anderen?
  - a. *Doorvraag:* Heeft het geholpen om een hobby te vormen?
11. Is er door deze activiteit iets veranderd? Voor wie? Hoe?
  - a. *Doorvraag:* wat is er op school veranderd door deze activiteit? Wat vind je daarvan?
  - b. *Doorvraag:* heb je nieuwe mensen leren kennen?
12. Wat heb je geleerd door mee te doen?
  - a. *Doorvraag:* hoe zou je dit nog meer kunnen gebruiken?

Bijlage 2: Eindpresentatie JOT OSB – Vragen Kahoot Dialogsessie

Kahoot!

OSB JOT

1 keer gespeeld · 11 spelers

🔓 Een openbare kahoot

Vragen (8)

1 - Quiz
Hoelang waren de jongeren bezig met dit project?

- 4 weken ❌
- 6 weken ❌
- 13 weken ❌
- 17 weken ✅

2 - Quiz
Wat is geen onderdeel van onderzoek doen?

- De (onderzoeks)vragen bedenken ❌
- De resultaten analyseren ❌
- Het onderzoek in een laatje stoppen ✅
- Advies geven ❌

3 - Waar of niet waar
Agency/veranderkracht is net als een boom

- True ✅
- False ❌

4 - Quiz		
Aan welke soort buitenschoolse activiteiten deden de jongeren in het onderzoek mee?		20 sec.
	Sport	✓
	Koken	✗
	Theater	✗
	Allemaal	✗
5 - Waar of niet waar		
Jongeren deden mee omdat hun vrienden ook mee deden		20 sec.
	True	✓
	False	✗
6 - Quiz		
Wat was het leukste aan de activiteiten?		20 sec.
	De gezelligheid	✗
	Het trainen	✗
	Het competitieve	✗
	Alle drie	✓
7 - Quiz		
Wat is er vooral veranderd bij de jongeren na het meedoen aan de activiteiten?		30 sec.
	Ze zijn sterker geworden	✗
	Ze hebben nieuwe vrienden gemaakt	✓
	Ze hebben een nieuwe hobby	✗
	Ze hebben leren samenwerken	✗

8 - Quiz

Waar kan het beter volgens het jongerenonderzoeksteam OSB?

	De promotie van de activiteiten	✗
	De deelname van de jongeren aan de activiteiten	✗
	Afwisseling in de lessen	✗
	Allemaal	✓

3.3 Bijlage Studio52nd: onderzoeksverslag Jongeren Onderzoeksteam

Inhoud

Inleiding

44

Methode en onderzoeksproces

46

Resultaten

48

De wortels van de Veranderkrachtboom

48

De stam van de Veranderkrachtboom

49

De takken en bladeren van de Veranderkrachtboom

50

Conclusies en adviezen van het JOT

51

Bijlage 1: Vragenlijst JOT Studio 52nd

52

Bijlage 2: Portretten JOT Studio 52nd

53

**Bijlage 3: Visuele Portretten Jongeren Onderzoeksteam (JOT)
Studio 52nd**

55

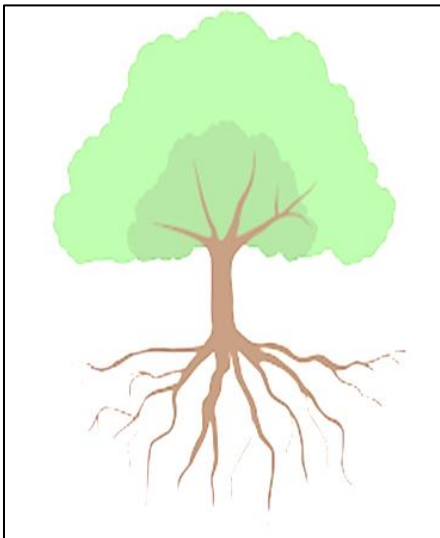
Bijlage 4: Infographic JOT Studio 52nd

56

Inleiding

Studio 52nd is een theaterinitiatief door en voor jongeren. In de vorm van theater wordt de stem van jongeren versterkt en verhalen rondom sociale oppressie bespreekbaar worden gemaakt. Voorstellingen worden samen met kinderen of jongeren gemaakt, waarna professionele acteurs die uitvoeren. De Raad der Wijze Kinderen is een bestaande groep kinderen die bij Studio 52nd gevraagd en ongevraagd meedenken en adviezen geven.

In de periode november 2022 – januari 2023 zijn 4 leden van de Raad der Wijze Kinderen (11-12 jaar, 2 meiden en 2 jongens) actief geweest als Jongerenonderzoeksteam (JOT), onder begeleiding van onderzoekers van Stichting Alexander. Het onderzoek door het JOT vond plaats in het kader van het onderzoeksprogramma *agency arrangeren; speelruimte voor jongeren als change-makers*. In het JOT leerden de kinderen onderzoek voorbereiden en uitvoeren, en onderzochten op welke manier Studio 52nd bijdraagt aan de veranderkracht, oftewel *agency*, van jongeren. Specifiek richtte het JOT zich op elementen in de aanpak en werkwijze van Studio 52nd waarmee jongeren ondersteund en begeleid worden in de ontwikkeling van hun *agency*. Het onderzoek ontwierpen de jonge onderzoekers aan de hand van een visuele weergave van veranderkracht: de Veranderkrachtboom (Figuur 1).

Figuur 1. De Veranderkrachtboom

De Veranderkrachtboom visualiseert wat er bij een initiatief gebeurt wanneer jongeren deelnemen aan hun activiteiten. De wortels staan voor de redenen en motivaties van jongeren om deel te nemen aan de activiteiten van het initiatief. De stam staat voor de ervaringen en de belevingen van hun deelname aan de activiteiten en van de begeleiding die ze hierbij krijgen. De takken en de bladeren staan voor de resultaten: wat er ontstaat of zich ontwikkelt door hun deelname aan de activiteiten van het initiatief. Tijdens de verschillende fases van het onderzoek van het JOT van Studio 52nd – de verkenning van het thema(*agency/veranderkracht*), het bedenken van de onderzoeksvragen, het duiden van de onderzoeksresultaten en het formuleren van adviezen – werd de Veranderkrachtboom gebruikt om veranderkracht (*agency*) zo toegankelijk en behapbaar mogelijk te maken.

In dit verslag wordt beschreven welk proces het JOT Studio 52nd heeft doorlopen, de resultaten van hun onderzoek en de conclusies en adviezen van JOT Studio 52nd. Tevens zijn bij dit verslag twee bijlagen opgenomen. De eerste bijlage bevat de vragenlijst dat het JOT Studio 52nd heeft gebruikt voor de interviews in hun onderzoek. In de tweede bijlage zijn twee portretten opgenomen die het JOT heeft gemaakt op basis van de twee interviews die ze hebben uitgevoerd.

Methode en onderzoeksproces

De JOT methode is ontwikkeld door Stichting Alexander, en is regulier opgebouwd uit 13 opeenvolgende workshops. In overleg met de begeleiders van de Raad der Wijze Kinderen bij Studio 52nd is de methodiek op maat aangepast aan de capaciteiten, omstandigheden en beschikbaarheid van de participerende kinderen en de mogelijkheden om onderzoek te doen bij een specifiek lopend project van Studio 52nd. Dit heeft geresulteerd in een traject van vier interactieve workshops met het JOT van Studio 52nd in het najaar van 2022. In elke workshop stond een fase van het onderzoeksproces centraal:

- 1) Verkenning van het thema en het bedenken van de onderzoeksvragen;
- 2) Uitvoeren van interviews;
- 3) Duiden van de resultaten;
- 4) Formuleren van adviezen.

Workshop 1: verkenning van het thema en bedenken van onderzoeksvragen

De eerste workshop was gekoppeld aan een bezoek aan de Universiteit van Amsterdam, waarbij de kinderen kennismaakten met een professor van de Universiteit van Amsterdam. Ze leerden over wat werken als een professor inhoudt en wat onderzoek doen is. Dit fungeerde als een brug naar de start van het JOT. Het doel van deze workshop was een kennismaking tussen de Raad der Wijze Kinderen en de onderzoekers van Stichting Alexander, toelichten wat de Raad der Wijze Kinderen in het JOT traject zou gaan doen, het thema agency/veranderkracht verkennen en brainstormen over onderzoeksvragen. Zoals eerder benoemd, verliep de verkenning van het thema a.d.h.v. de Veranderkrachtboom, waarmee de kinderen reflecteerden op hun eigen ervaringen. Ze vertelden waarom ze zelf meedoen aan activiteiten bij Studio 52nd (“Het is leuk”, “Ik begon met schrijven van een voorstelling en ben gebleven”), hoe ze het ervaren en wat ze zelf zien aan resultaten (“Ik wil nu filmster worden”). Vervolgens gingen de kinderen met behulp van de Veranderkrachtboom brainstormen over vragen die ze konden stellen aan jongeren die ook meedoen aan activiteiten van Studio 52nd.

Workshop 2: uitvoeren van interviews

De tweede keer het JOT Studio 52nd bij elkaar kwam was voorafgaand aan een uitvoering van “Fok Me Hokje”, een voorstelling over gender en seksuele oriëntatie georganiseerd door Studio 52nd. De kinderonderzoekers hebben twee jongeren (leeftijd onbekend, 1 (trans)jongen en 1 non-binair) die mee hebben geschreven aan de voorstelling geïnterviewd over hun ervaringen bij Studio 52nd. De onderzoekers van Stichting Alexander hadden op basis van de brainstorm van de eerste workshop een vragenlijst samengesteld, die de kinderonderzoekers zouden gaan stellen in de interviews. Voorafgaand aan de interviews kregen de kinderonderzoekers instructies over hoe ze met hun vragenlijst de interviews moesten afnemen en kregen de tijd om met elkaar oefenen. Na deze voorbereiding werden twee tweetallen gevormd en ieder tweetal interviewde een jongere die had meegeschreven aan de voorstelling. Bij beide tweetallen was er een onderzoeker van Stichting Alexander aanwezig tijdens het interview om de antwoorden te noteren, maar ook om het verloop van het interview te monitoren, en zo nodig de jonge interviewers te helpen. Was er bijvoorbeeld een vraag overgeslagen, dan herinnerde de professionele onderzoeker de jonge interviewers eraan om die nog te stellen.

Workshop 3: duiden van de resultaten

In de derde workshop van het JOT Studio 52nd was het tijd om de resultaten door te werken en te duiden. De onderzoekers van Stichting Alexander hadden op basis van de interview verslagen portretten gemaakt. De portretten geven in de vorm van een persoonlijk verhaal van de geïnterviewde jongere weer wat er uit de interviews is gekomen. Daarbij kregen de jongeren andere namen om hun anonimiteit te waarborgen. Daarnaast zijn er op basis van de portretten visuele weergaven gemaakt, met veel illustraties en steekwoorden, waardoor het voor de kinderen duidelijk was waar de portretten over gingen zonder veel tekst te lezen. Het JOT Studio 52nd reflecteerde op de portretten en besprak welke overeenkomsten en verschillen te zien waren tussen de portretten. Daarnaast bespraken de kinderonderzoekers welke overeenkomsten zij zagen met hun eigen ervaringen bij Studio 52nd. De portretteksten zijn bij dit onderzoeksverslag opgenomen in bijlage 2, de visualisaties van de portretten in bijlage 3.

Workshop 4: formuleren van adviezen

In de vierde workshop van het JOT Studio 52nd gingen de kinderonderzoekers op basis van de resultaten en hun eigen ervaringen bij Studio 52nd adviezen formuleren. Ze gaven aan wat er goed ging bij Studio 52nd en waarmee de organisatie door moet gaan en op welke punten het beter kan. Verder werd er nagedacht over op wat voor manier dit onderzoek en de resultaten daarvan verspreid kunnen worden. Om de workshop niet eentonig te maken en te zorgen voor afwisseling, mochten de kinderen op een creatieve manier uiten wat ze vonden van hun ervaring met Studio 52nd en met het JOT traject.

In het voorjaar van 2023 komt er nog een afsluitende bijeenkomsten met het JOT Studio 52nd en werknemers van Studio 52nd waarbij het onderzoek en de resultaten daarvan worden toegelicht door de jonge onderzoekers zelf. Een onderzoeker van Stichting Alexander heeft een infographic gemaakt waarin het onderzoeksproces en de resultaten zijn verwerkt. Deze is ook opgenomen in bijlage 4 van dit onderzoeksverslag.

Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek van het JOT Studio 52nd weergegeven. Hierbij worden niet alleen resultaten van de interviews gebruikt, maar ook de ervaringen die de kinderonderzoekers hebben gedeeld tijdens de workshops zijn hierin verwerkt. Deze resultaten zijn ingedeeld op basis van de drie onderdelen van de Veranderkrachtboom.

Eerst zullen de wortels van de Veranderkrachtboom besproken worden: de motieven van jongeren om deel te nemen aan de activiteiten van Studio 52nd. Vervolgens de stam: de ervaringen en belevingen van de jongeren tijdens hun deelname aan de activiteiten. En tot slot de takken en bladeren: wat is ontstaan of zich heeft ontwikkeld door hun deelname aan de activiteiten van Studio 52nd.

De wortels van de Veranderkrachtboom

De wortels van de Veranderkrachtboom geven de motieven van de jongeren weer om deel te nemen aan de activiteiten van Studio 52nd. Uit de interviews komen een aantal motieven naar voren:

- Eigen persoonlijke ervaringen met mensen kunnen delen op creatieve manieren;
- Andere mensen iets nieuws laten leren door middel van theater;
- Mensen met soortgelijke ervaringen ontmoeten;
- De activiteiten van Studio 52nd zijn leuk om aan deel te nemen;

De jongeren hebben een verhaal dat ze met anderen mensen willen delen. De inspiratie voor het schrijven van de voorstellingen komt meestal vanuit ervaringen uit hun eigen leven. Daarnaast halen ze ook inspiratie uit de ervaringen van andere mensen om hen heen en leren ze van elkaar.

“Het leek me leuk om mee te doen. Ik heb nare ervaringen op school gehad, ik paste niet echt in een hokje. Hier [Studio 52nd] kon ik mijn ervaringen delen met mensen.”

“Ik ben niet hetero en ik vind het fijn om te schrijven en mijn verhaal te vertellen. Door het schrijven van de voorstelling ben ik erachter gekomen dat ik non-binair ben.”

Eén van de jongeren had specifiek als doel dat mensen iets opsteken van de voorstelling, dat het beeld over het thema van de voorstelling dat ze hadden voorafgaand de voorstelling veranderd.

“Mensen iets nieuws leren. Bij de vorige voorstelling waren er veel ouders aanwezig en zij hadden veel vragen over hun eigen situatie en hun kinderen. Ze vroegen dingen als wat ze het beste konden doen in hun situatie? Ik hoopte dit ook te bereiken met deze voorstelling en heb dan ook mijn doel behaald.”

Het ontmoeten van mensen met soortgelijke ervaringen was een doel dat één van de jongeren wilde behalen bij Studio 52nd. De andere jongere had dit niet als doel vooraf, maar ervaarde wel tijdens het schrijfproces hoe het is om mensen met soortgelijke ervaringen te ontmoeten.

“Ik wilde ook dezelfde soort mensen ontmoeten die niet in een hokje passen, maar dat we dan ook samen dezelfde hobby konden doen.”

De kinderen van het JOT zeggen dat ze er eigenlijk bij Studio 52nd erin zijn gerold en zijn blijven hangen doordat de activiteiten leuk zijn om aan deel te nemen.

De stam van de Veranderkrachtboom

De stam geeft de ervaringen en belevingen weer van de jongeren tijdens hun deelname aan de activiteiten van Studio 52nd. Zowel de geïnterviewde jongeren als de kinderonderzoekers zijn positief over hun ervaringen. In een schrijfweekend schrijven ze in twee dagen tijd hun verhalen die gebruikt worden in de voorstelling. Bij iedere voorstelling is er ook tijd voor een nagesprek, waarbij er interactie is met het publiek. Enkele ervaringen die werden genoemd zijn:

- Het schrijven verliep goed en samen met fijne en leuke mensen die elkaar inspireerden;
- Je wordt onderdeel van een groep of community;
- Je wordt geholpen wanneer je dat nodig hebt;
- De fijne reacties van het publiek na iedere voorstelling.

Voor de geïnterviewde jongeren verliep het schrijfproces goed. Schrijven is voor hen de manier waarop ze zich op een creatieve manier uiten, waarbij ze hun eigen ervaringen, gevoelens en gedachten op papier zetten. De jongeren schreven de teksten, die ze dan met elkaar deelden voor feedback, maar waarbij ze elkaar ook inspireerden.

“Het schrijven ging wel makkelijk, want schrijven is mijn coping mechanisme. Het laten lezen door anderen vond ik wel spannend.”

“Ik hou van schrijven van kind af aan al en ik hou van verhalen vertellen. Dit toneelstuk is echt oprecht mijn kindje en ik ben er erg trots op.”

De geïnterviewde jongeren geven aan dat ze leuk vonden om jongeren met soortgelijke ervaringen te ontmoeten en uiteindelijk vrienden met ze te worden. Er ontstond een hechte band en de jongeren hadden het gevoel dat ze deel uitmaakten van een groep of community waarin ze elkaar steunen.

“Het was een groep mensen van de LGBTQ-community. Hier maakte ik echt deel uit van de groep.”

“Iedereen mocht elkaar en we werden ook vrienden. We maken allemaal hetzelfde mee en hierdoor kunnen we echt met elkaar banden.”

“We voelden elkaar aan en verbeterde elkaar.”

De kinderonderzoekers hebben ook soortgelijke ervaringen. Ze hebben zelf ook deelgenomen aan een schrijfweekend waarin ze samen met anderen verhalen gingen schrijven, maar ook elkaar hielpen en inspireerden.

Wanneer je hulp nodig hebt bij het schrijven, dan kan je die krijgen van Studio 52nd. Een schrijfbuddy kan je helpen bij het schrijfproces. Het kan zijn dat er gewisseld wordt in begeleiding, wat wel voor kan zorgen dat je moet wennen aan de nieuwe begeleiding.

“De buddy van de eerste dag kon er niet meer zijn op de tweede dag, dus toen kreeg ik een nieuwe. Die overgang ging wel soepel, het was eerst wel even wennen.”

De voorstelling wordt uitgevoerd door professionele acteurs en de jongeren waren ook bij een aantal voorstellingen aanwezig. Voor hen was het leuk om mee te maken hoe hun verhalen te zien waren in de vorm van theater.

“Ik vind het ook mooi hoe de acteurs de woorden tot leven brengen. Mijn favoriete zin uit het stuk gaat over dat mijn moeder uit support regenboog deo gekocht heeft voor me.”

Na iedere voorstelling is er een nagesprek en dat vonden de geïnterviewde jongeren leuk om mee te maken. Ze kregen dan ook in de meeste gevallen fijne reacties teug van het publiek. Het is wel eens voorgekomen dat er wat minder fijne reacties waren. Een van de jongeren vertelt dat door een reactie van een schooldirecteur de focus van het nagesprek, die eerst gericht was op de jongeren, naar de schooldirecteur ging.

“Het minst leuke was denk ik gesprek met een directeur van een school, dit gesprek werd ook uitgezonden. De directeur zei dat er voor haar elke leerling er mag zijn. Daarop werd gereageerd met waarom er toestemming voor nodig is van de directeur, elke leerling is er gewoon al. Daar werd ze een beetje van ontdaan en toen gingen mensen haar geruststellen. Dat gesprek was dus wat minder leuk.”

De takken en bladeren van de Veranderkrachtboom

Wat de jongeren oogsten door hun deelname aan de activiteiten van Studio 52nd zijn de takken en bladeren van de Veranderkrachtboom:

- Meer zelfkennis;
- De wereld van theater ontdekt (en daarin willen blijven);
- Meer zelfvertrouwen.

Eén van de geïnterviewde jongeren geeft aan dat die meer over haar/zijn identiteit weet en heeft ontdekt dat er mensen zijn die vrienden met jou willen zijn, ook als jij anders bent dan anderen.

“Ik weet meer over mezelf. Als je een stuk schrijft over identiteit is het wel logisch. Het is okay om anders te zijn en je bent niet alleen. Je wilt vrienden maken in je leven en dat kan er zijn. Anderen zijn net als ik.”

Door hun ervaring bij Studio 52nd geven meerdere jongeren aan dat ze in de toekomst iets met theater willen doen of met een onderdeel daarvan. Eén van de geïnterviewde jongeren neemt nu ook deel aan een ander theaterproject buiten Studio 52nd.

“Het was iets heel leuks, ik ben langzaam in deze wereld gezogen.”

Eén van de kinderonderzoekers geeft ook aan graag een filmacteur te willen worden, mede door zijn ervaringen bij Studio 52nd.

Meer zelfvertrouwen is volgens zowel de geïnterviewde jongeren als de kinderonderzoekers een effect van hun deelname aan activiteiten van Studio 52nd. Het wordt ook wel omschreven als sterker in je schoenen staan en durven zeggen wat je wil zeggen.

“Ik denk dat ik sterker in mijn schoenen sta. Vooral wanneer je bij de nagesprekken hele fijne reacties van de mensen terugkrijgt, dan geeft veel zelfvertrouwen.”

“Ik voelde me veilig en gehoord. Het voelde echt alsof ik kon zeggen wat ik wilde zonder dat mensen boos werden. We hebben respect voor elkaar.”

Ook de kinderonderzoekers zeggen dat ze meer zelfvertrouwen hebben gekregen. Eerst vonden ze het bijvoorbeeld eng om op een podium te staan, maar werden goed geholpen en kregen uiteindelijk wel het zelfvertrouwen dat ze nodig hadden. Nu zouden ze dat een stuk minder eng vinden om te doen.

Conclusies en adviezen van het JOT

Nadat ze de onderzoeksresultaten en hun eigen ervaringen hadden besproken en geduid, formuleerden de kinderonderzoekers in het JOT Studio 52nd hun conclusies en adviezen. De kinderonderzoekers gaven twee soorten adviezen. Ten eerste adviezen over wat volgens hen al goed werkt bij Studio 52nd en zo moeten blijven, en ten tweede adviezen over wat verbeterd kan worden.

Wat gaat er goed en moet zo blijven bij Studio 52nd?

- De jongeren geïnterviewd voor dit onderzoek en de kinderonderzoekers zelf ervaren dat ze meer zelfvertrouwen hebben gekregen door hun deelname aan activiteiten van Studio 52nd. Een kinderonderzoeker gaf aan dat toen hij last had van plankenkoorts, dat hij daarbij werd geholpen en meer vertrouwen in zichzelf kreeg. Studio 52nd moet volgens de kinderonderzoekers door gaan met het versterken van het zelfvertrouwen van kinderen en jongeren.
- Wanneer je behoefte hebt aan hulp wanneer je deelneemt aan een activiteit van Studio 52nd, dan word je geholpen. Een van de kinderonderzoekers gaf aan dat hij werd geholpen met het onthouden van zijn tekst voor een voorstelling. Dit gebeurde ook 1-op-1 en dat ervaarde de kinderonderzoeker als heel fijn. Als je ergens tegenaan loopt of iets moeilijk vindt, dan helpen ze daarbij.
- De kinderonderzoekers worden door de begeleiders van Studio 52nd opgehaald en naar huis gebracht wanneer ze een activiteit doen. Dit ervaren zij ook als iets wat fijn is en hen helpt om te blijven deelnemen aan activiteiten van Studio 52nd.
- De kinderonderzoekers waarderen het dat ze regelmatig leuke dingen doen en naar leuke plekken gaan, zoals een dagje uit naar een museum. Wanneer ze deelnemen aan een activiteiten, dan wordt er tussen alle serieuze gedeeltes ook tijd vrijgemaakt voor pauzes en vrije momenten waar in je leuke dingen kan doen.

Wat kan er beter gaan bij Studio 52nd?

- De kinderonderzoekers nemen deel aan een project waarbij ze samen met de buddy waarmee ze gekoppeld zijn leuke activiteiten doen. Ze bedenken meestal samen wat ze gaan doen, waarbij niet iedere activiteit geld hoeft te kosten zoals ergens gaan wandelen. Toch vinden de kinderonderzoekers dat niet altijd een leuke activiteit: wanneer het geen geld mag kosten zijn activiteiten vaak minder leuk.
- De kinderonderzoekers geven aan dat er regelmatig gewisseld wordt van buddies. Dit gebeurde ook bij een van de geïnterviewde jongeren, dat er werd gewisseld van schrijfbuddies. De kinderonderzoekers ervaren het soms als niet fijn, zeker wanneer bijvoorbeeld je vorige buddy aardiger was dan je huidige. Maar de kinderonderzoekers zeggen dat het hen niet veel moeite kost om vrienden te worden met een nieuwe buddy. Verder geven ze ook aan dat de wisseling van buddies negatief effect kan hebben op de flow van je schrijfproces.
- De kinderonderzoekers hebben behoefte aan om mee te praten als het gaat om de invulling van activiteiten, maar ook de praktische zaken, in dit geval het eten. Ze geven aan dat ze vaak gezond eten of eten zonder vlees. Ze vinden het niet erg om dat te eten, maar als er de mogelijkheid is, dan willen ze graag zelf hun eten kiezen.

Bijlage 1: Vragenlijst JOT Studio 52nd

1. Wat waren jouw redenen om mee te doen bij Studio 52nd?
2. Welke doelen wil je bereiken bij Studio 52nd? En heb je die behaald?
3. Hoe vond je het om het stuk te schrijven?
4. Wat was je ervaring tijdens het schrijven van het stuk?
5. Waar heb je jouw inspiratie vandaan gehaald?
6. Wat vond je het leukste? En wat vond je het minst leuk? En hoe kwam dat?
7. Hoe ging jouw samenwerking met de anderen?
8. Hoe kijk je nu terug op je ervaringen bij Studio 52nd?
9. Wat is er in jouw leven veranderd sinds je hieraan meedoet?

Bijlage 2: Portretten JOT Studio 52nd

Portretten Studio 52nd

Portret 1:

Kevin wilde naar een plek gaan waar hij creatieve dingen kon doen en die heeft hij wel gevonden bij Studio 52nd. Kevin vindt dat hij niet in een hokje past en heeft daardoor ook niet zo'n fijne ervaring gehad op school. Dit was de inspiratie om teksten te schrijven voor de voorstelling 'Fok me hokje'. "Het leek me leuk om mee te doen. Ik heb nare ervaringen op school gehad omdat ik niet echt in een hokje paste. Hier kon ik dus mijn ervaringen delen met mensen." Kevin wilde ook mensen ontmoeten die net als hem niet in een hokje passen, maar die het ook leuk vinden verhalen te schrijven. "Schrijven is mijn coping mechanisme."

De jongeren schreven hun teksten in een weekend. "Het ging best goed en relaxt. We schreven onze teksten en deelden die met elkaar, inspireerden elkaar." Het was best spannend voor Kevin om zijn teksten te laten lezen door anderen. "Het is iets persoonlijk. Het zijn mijn gedachten die ik op een rijtje heb gezet voordat ik het met de wereld deel." Verder ging de samenwerking met de verschillende mensen van Studio 52nd en de jongeren goed en was het gezellig. Normaal gesproken heb je een schrijfbuddy die je op weg helpt, maar Kevin had niet altijd de extra hulp nodig van de schrijfbuddy en kon ook alleen goed verder.

Het leukste vond Kevin het elkaar leren kennen en de nagesprekken die volgen na elke voorstelling. Het minst leuke was toen er een nagesprek was met een directeur van een school, dat ook nog werd opgenomen. "De directeur zei dat er voor haar elke leerling er mag zijn. Daarop werd gereageerd met waarom er toestemming voor nodig is van de directeur, elke leerling is er gewoon al. Daar werd ze een beetje van ontdaan en toen gingen mensen haar geruststellen." Het was een gesprek met een nare bijmaak.

Toch kijkt Kevin zijn ervaringen bij Studio 52nd terug als iets wat heel leuk was en hem kennis had laten maken met de theaterwereld. Ambities om dit later als beroep te doen heeft hij niet, maar hij zou wel graag dit naast een baan willen doen. Kevin doet nu ook mee aan andere theaterprojecten. Sinds Kevin hieraan mee heeft gedaan is er veel veranderd. Hij heeft zijn transitie afgerond, heeft zijn eindexamens gehaald en studeert nu. Door Studio 52nd is hij vrienden geworden met mensen die soortgelijke ervaringen hebben gehad en die willen opschrijven en heeft hij ontdekt dat theater een passie van hem is. Door zijn deelname zijn er ook andere persoonlijke veranderingen geweest. "Ik denk dat ik sterker in mijn schoenen sta. Vooral wanneer je bij de nagesprekken hele fijne reacties van de mensen terugkrijgt, dan geeft veel zelfvertrouwen."

Portret 2:

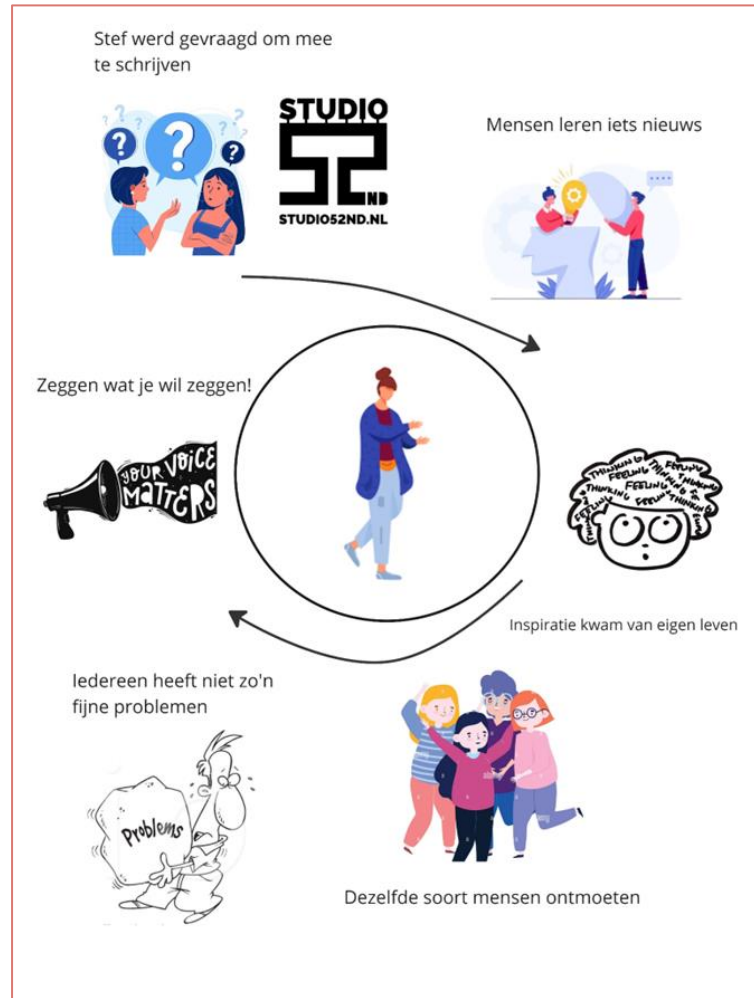
Stef werd gevraagd of die mee wilde doen aan het schrijven aan een voorstelling over genderidentiteit. “Ik ben niet hetero en ik vind het fijn om te schrijven en mijn verhaal te vertellen. Door het schrijven van de voorstelling ben ik erachter gekomen dat ik non-binair ben.” Het is een manier om mensen iets nieuws te laten leren. Stef hoopte ook dit te bereiken met de voorstelling ‘Fok me hokje’. “Dit stuk is inmiddels twee jaar geleden geschreven en er zijn veel positieve reacties, de meeste gaan met een bepaald beeld naar binnen en komen eruit met een heel ander beeld.”

Stef houdt van kind af aan van schrijven en verhalen vertellen. Voor dit stuk haalde Stef ook inspiratie uit het eigen leven. “Vanuit mijn eigen leven, hoe ik me voel, hoe ik vroeger dacht over LGBTQ en hoe ik er nu over denk.” Het was ook een fijne ervaring voor Stef om met mensen van dezelfde community het stuk te schrijven. “Hier maakte ik echt deel uit van de groep.” Stef vond ook het ontmoeten van mensen in dezelfde situatie het leukst. Het was dan wel minder leuk wanneer iedereen al z’n problemen ging opnoemen, want Stef ziet het toch graag anders. “Je steunt elkaar maar zou willen dat dat niet zou hoeven.” Stef is dan ook goede vrienden geworden met de medeschrijvers, ze konden goed met elkaar een band vormen omdat ze allemaal hetzelfde meemaken.

Stef is ook erg trots op deze voorstelling. “Ik weet meer over mezelf. Als je een stuk schrijft over identiteit is het wel logisch. Het is okay om anders te zijn en je bent niet alleen. Je wilt vrienden maken in je leven en dat kan er zijn. Anderen zijn net als ik.” Stef kijkt met een goed gevoel terug op de ervaringen bij Studio 52nd, omdat ze zich veilig en gehoord voelden. “Het voelde echt alsof ik kon zeggen wat ik wilde zonder dat mensen boos werden.”

Bijlage 3: Visuele Portretten

JOT Studio 52nd

Bijlage 4: Infographic JOT Studio 52nd

De Raad der Wijze Kinderen onderzocht: veranderkracht!

Wat zijn de ervaringen van de jongeren die meedoen aan Studio 52nd? Wat gaat er goed en wat kan er beter bij Studio 52nd? De Raad der Wijze Kinderen ging dit zelf onderzoeken samen met onderzoekers van Stichting Alexander. Zo ontdekte ze hoe Studio 52nd kinderen helpt hun eigen veranderkracht te ontdekken!

01: Onderzoek en de veranderkracht boom

8 NOV 2022

Bij de Universiteit van Amsterdam ging de Kinderraad kennis maken met een professor. Hoe wordt iemand een professor en wat voor soort werk doe je dan? Na deze kennismaking leerde de kinderen meer over onderzoek doen en verkende ze het thema veranderkracht aan de hand van een boom.

3: Wat zijn de resultaten?
 1: Waarom doe je mee?
 2: Hoeervaarde je hier?

Door hun reflectie op hun eigen ervaringen bij Studio 52nd met de boom gingen de kinderen zelf vragen bedenken voor de interviews.

02: Vragenlijst en interviews

Op basis van de ideeën van de kinderen werd een vragenlijst gemaakt. Hiermee gingen de kinderen een aantal jongeren interviewen die bij Studio 52nd hebben geschreven aan de voorstelling 'Fok me hokje'. Als echte onderzoekers waren de kinderen nieuwsgierig en stelde ook doorvragen. De avond werd afgesloten door de voorstelling bij te wonen.

03: De portretten

8 NOV 2022

Onderzoekers van Stichting Alexander waren aanwezig bij de interviews en schreven hard mee. Op basis van de interviews zijn er portretten gemaakt die de ervaringen van de jongerschrijvers weerspiegelen. Samen met de Kinderraad bekeken we de resultaten. Wat vinden ze van de resultaten? Herkennen ze zichzelf hierin? En wat voor adviezen hebben ze voor Studio 52nd? Zie hiernaast wat de Kinderraad ons vertelde.

OVEREENKOMSTEN IN PORTRETTEN

- De theaterwereld ontdekt
- Meer zelfvertrouwen door Studio 52nd
- Soortgelijke mensen ontmoet
- "Dit herkennen wij ook!"
- De Kinderraad

04: Afronding

19 DEC 2022

De Kinderraad gaf aan dat ze ook leuke dingen willen doen naast al het 'serieuze' gepraat. Daarom mochten de kinderen hun ervaringen bij Studio 52nd en dit onderzoek op een creatieve manier met ons delen. Vol enthousiasme gingen ze aan de slag en bovenstaand is het resultaat van hun harde werk. Je ziet een boottochtje, een bezoek aan een bioscoop, eten, maar ook de microfoon en het schrijven, die staan voor de interviews die ze hebben afgenomen. Rechtsboven is nog een bovenaanzicht van de afronding op dat moment, de onderzoekers en kinderen om de tafel.

ADVIEZEN

- Blijf doorgaan met het versterken van het zelfvertrouwen van de kinderen/jongeren
- Het is fijn dat Studio 52nd je kan ophalen en brengen naar huis
- Het is goed dat er tussen het serieus bezig zijn tijd is voor leuke dingen
- Zo min mogelijk wisselen van buddy's
- De kinderen ook laten mee bepalen over wat ze gaan eten

STUDIO 52ND
STUDIO52ND.NL

Dit jongerenonderzoeksteam vond plaats in het kader van het onderzoek Agency Arrangeren; speelruimte voor jongeren als change-makers. Hierbij worden de werkvormen edemeren van verschillende Amsterdams initiatieven onderzocht die een aanpak bieden bij de ontwikkeling van hun agency, oftewel veranderkracht. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van het Kenniscentrum Ongelijkheid, voor het consortium bestaande uit de Universiteit van Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam, Vrije Universiteit, Stichting Alexander, Stichting Smeetsma, Studio 52nd en Swazoom.

STICHTING ALEXANDER

A STICHTING
ALEXANDER